

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2017/653,

8. märts 2017,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, kehtestades regulatiivsed tehnilised standardid seoses põhiteabedokumentide esitusviisi, sisu, läbivaatamise ja muutmise ning selliste dokumentide esitamise nõude täitmise tingimustega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta määrust (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 8 lõiget 5, artikli 10 lõiget 2 ja artikli 13 lõiget 5,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EL) nr 1286/2014 on kehtestatud uus standardiseeritud põhiteabedokument, et parandada jaeinvestorite arusaamist kombineeritud jae- ja kindlustuspõhistest investeerimistoodetest (PRIIPidest) ning nende toodete võrreldavust.
- (2) Et pakkuda jaeinvestoritele lihtsalt loetavat, mõistetavat ja võrreldavat põhiteavet, tuleks kehtestada ühtne põhiteabedokumendi vorm.
- (3) Määruse (EL) nr 1286/2014 artikli 8 lõike 3 punktis a nimetatud nimi ja kontaktandmed peaksid hõlmama PRIIPi rahvusvahelist väärtpaberite identifitseerimisnumbrit või toote kordumatut tunnuskoodi, kui see on olemas, et jaeinvestoril oleks lihtsam PRIIPi kohta lisateavet leida.
- (4) Tagamaks, et jaeinvestorid suudaksid mõista ja võrrelda PRIIPi majanduslikke ja õiguslikke omadusi ning selleks, et pakkuda neile asjakohane ülevaade PRIIPi investeerimispõhimõtetest ja -strateegiast, peaks põhiteabedokument sisaldama standardiseeritud teavet PRIIPi liigi, selle investeerimiseesmärkide ning nende saavutamise viiside kohta ja toote põhiomaduste või -aspektide, näiteks kindlustuskatte kohta.
- (5) Jaeinvestoritele pakutav teave peaks võimaldama neil mõista ja võrrelda PRIIPidesse investeerimisega seotud riske, et nad saaksid teha teadlikke investeerimisotsuseid. PRIIPiga seonduvad riskid võivad olla mitmesugused. Kõige olulisemad riskid on tururisk, krediidirisk ja likviidsusrisk. Et jaeinvestorid neid riske täielikult mõistaksid, tuleks riske käsitlev teave võimalikult suurel määral kokku koondada ning esitada arvuliselt ühe riski koondnäitajana koos piisavate kirjeldavate selgitustega.
- (6) Krediidiriski hinnates peaksid PRIIPide koostajad võtma arvesse teatud tegureid, mis võivad jaeinvestori jaoks krediidiriski leevendada. Seoses sellega peaks selle hindamisel, kas PRIIPi varad või asjakohased tagatisvarad või

⁽¹⁾ ELTL 352, 9.12.2014, lk 1.

PRIIPi maksekohustusi tagavad varad on igal ajal kuni tähtaja saabumiseni võrdsed PRIIPi maksekohustusega oma investorite ees, kajastama selline hinnang asjaolu, et kindlustusandjale kuuluvad varad vastavad igal ajal jooksvale summale, mida kindlustusandja peaks maksma, et kanda oma kohustused seoses PRIIPiga üle teisele kindlustusandjale.

- (7) Praegu on krediitkvaliteeti hindavate asutuste reitingud järjekindlaks krediidiriski vahendavaks näitajaks ELi erinevates sektorites. Alati tuleks siiski krediidireitingutele tuginemist võimaluse korral vähendada. Seetõttu on oluline, et riski koondnäitaja oleks objektiivselt täpne ning tagaks erinevate PRIIPide võrreldavuse ja et seda jälgitaks asjakohaselt seoses tururiski ja krediidiriskiga nii, et tõendeid riskimõõtmise tõhususe kohta praktikas oleks võimalik 31. detsembriks 2018 ette nähtud määruse (EL) nr 1286/2014 läbivaatamiseks kättesaadavaks teha. Läbivaatamisel tuleks võtta arvesse, millises ulatuses kajastavad krediitkvaliteeti hindavate asutuste reitingud praktikas PRIIPi koostaja krediitkvaliteeti ja üksikute PRIIPide investoritele avalduvat krediidiriski.
- (8) Kui on oht, et mõne PRIIPi likviidsus võib PRIIPist ennetähtaegse väljumise või teisesel turul ostja leidmise võimalusi arvestades varieeruda, tuleks selle kohta anda erihoiatus Samuti peaks kõnealune hoiatus sisaldama asjaolusid, mille korral esineb risk, et PRIIPist tehtavad väljamaksed võivad olla ennetähtaegsete väljumiste korral oluliselt erinevad, kaasa arvatud väljumistrahvide rakendamise tõttu.
- (9) Kuigi PRIIPi tuluprognose on keeruline koostada ja mõista, on selliseid prognoose käsitlev teave jaainvestorite esmastest huvides ning see tuleks esitada põhiteabedokumendis. Jaainvestoritele tuleks anda üheselt mõistetav teave tootluse prognooside kohta, mis oleks kooskõlas realistlike eeldustega võimaliku tootluse kohta ning PRIIPi tururiski taseme prognoosidega ning see peaks olema esitatud viisil, mis teeb selgeks selle teabe ebakindluse ja fakti, et võimalikud on ka paremad või halvemad tulemused.
- (10) Et jaainvestoritel oleks võimalik riskist aru saada, peaks põhiteabedokument andma neile teavet võimalike tagajärgede kohta olukorras, kui PRIIPi koostaja ei suuda väljamakseid teha. Selgelt tuleks esitada, millisel määral on jaainvestor sellistes olukordades kaitstud investeringu-, kindlustus- või hoiusetagamissüsteemidega.
- (11) Kulud käsitlev teave on jaainvestoritele oluline, kui nad võrdlevad erinevaid PRIIPe, millel võivad olla erinevad kulustruktuurid, ning kui nad kaaluvad, kuidas konkreetse PRIIPi kulustruktuur nende puhul rakendub, mis sõltub sellest, kui kaua nad investeringus osalenud on, kui palju nad on investeerinud ning kui head tootlust PRIIP näitab. Seetõttu peaks põhiteabedokument sisaldama teavet, mis võimaldab jaainvestoril võrrelda erinevate PRIIPide kogukulude tasemeid nende hoidmisel soovitatavate hoidmisaegade ja lühemate perioodide vältel, ning mõista, kuidas need kulud muutuda ja aja jooksul areneda võivad.
- (12) Tarbijakatse uuring on näidanud, et jaainvestorid suudavad mõista rahalisi näitajaid paremini kui protsendimäärasid. Protsentides väljendatud väikesed kuluerinevused võivad tähendada rahasummades väljendatuna suuri erinevusi jaainvestori kuludes. Seetõttu tuleks põhiteabedokumendis samuti esitada soovitatavate hoidmisaegade ja lühemate hoidmisaegade kogukulud nii rahasummade kui ka protsendimääradena.
- (13) Arvestades, et erinevat liiki kulude mõju tuludele võib olla erinev, tuleks põhiteabedokumendis esitada ka eri kululiikide jaotus. Kulude jaotust tuleks väljendada standardiseeritud tingimustel ja protsendina, et erinevate PRIIPide summasid oleks lihtne võrrelda.
- (14) Jaainvestoritel võib tulla ette isiklike asjaolude muutuseid, mille puhul tuleb ootamatult pikaajalisest investeringutest väljuda. Samuti võib vajalikuks osutuda investeringust väljumine turusuundumuste tõttu. Arvestades jaainvestorite probleeme likviidsuse määra hindamisel, mida neil oma investeringuportfellides tervikuna vaja võib minna, on eriti oluline teave soovitatavate hoidmisaegade ja nõutavate minimaalsete hoidmisaegade kohta ning osalise või täieliku ennetähtaegse investeringust väljumise kohta ja see teave peaks põhiteabedokumendis sisalduma. Samadel põhjustel tuleks esitada selgelt niisuguse ennetähtaegse investeringust väljumise võimalikkus ja tagajärjed. Täpsemalt tuleks selgelt näidata, kas need tagajärjed tulenevad konkreetsetest tasudest, trahvidest või investeringust väljumise õiguste piirangutest või asjaolust, et konkreetse PRIIPi, mille investeringust väljutakse, väärtus on investeringust väljumise aja suhtes eriti tundlik.
- (15) Võttes arvesse, et jaainvestorid kasutaksid põhiteabedokumenti tõenäoliselt ka PRIIPi põhiomaduste kokkuvõtteks, peaks see sisaldama selget teavet selle kohta, kuidas esitada toote kohta või PRIIPi koostaja või toote osas nõustamist pakkuva või seda müüva isiku kohta kaebust.

- (16) Mõned jaeinvestorid tahavad võib-olla saada PRIIPi konkreetsete aspektide kohta lisateavet. Seetõttu peaks põhiteabedokument sisaldama selgeid ja spetsiifilisi ristviiteid täiendava spetsiifilise teabe asukoha kohta, kui selline teave peab määruse (EL) nr 1286/2014 kohaselt põhiteabedokumendis sisalduma. Kui PRIIPi koostaja on riiklike või ELi õigusaktide kohaselt kohustatud avaldama teatavat muud teavet, tuleks jaeinvestorit sellest faktist teavitada ning teatada talle, kuidas kõnealuseid muid dokumente saada, isegi kui neid tuleb esitada ainult nõudmisel. Et tagada asjaolu, et põhiteabedokument oleks võimalikult lühike, võib esitada linke teistele dokumentidele veebilehe abil, kui nende olemasolu tehakse selgelt teatavaks ning neile pääseb selle veebilehe kaudu ligi.
- (17) Palju PRIIPi alusinvesteeringu võimalusi pakkuva PRIIPi põhiteabedokumenti ei saa esitada samal kujul kui mõne teise PRIIPi põhiteabedokumenti, kuna igal alusinvesteeringu võimalusel on spetsiifiline riski-, tootluse ja kuluprofiil, mistõttu ei ole võimalik esitada kogu vajalikku teavet ühes lühikeses tervikdokumendis. Alusinvesteeringu võimalused võivad olla investeeringud PRIIPidesse või teised samalaadsed investeeringud või alusinvesteeringute standardiseeritud portfellid. Kõnealustel alusinvesteeringute võimalustel võivad olla erinevad riskid, tootluse ja kulud. Olenevalt alusinvesteeringu võimaluste laadist ja arvust peaks PRIIPi koostaja seega (kui ta peab seda sobivaks) suutma koostada iga võimaluse kohta omaette põhiteabedokumendi. Kõnealused põhiteabedokumendid peaksid sisaldama ka PRIIPi käsitlevat üldteavet.
- (18) Kui PRIIPi koostaja ei pea jaeinvestorite jaoks sobivaks iga võimaluse omaette põhiteabedokumenti, peaks ta esitama spetsiifilise teabe alusinvesteeringu võimaluste kohta ja üldteabe PRIIPi kohta eraldi. Segaduse vältimiseks peaks põhiteabedokumendis esitatav üldteabe PRIIPi kohta andma riskide, tootluse ja kulude vahemiku, mida võib pakutavate erinevate alusinvesteeringu võimaluste lõikes eeldada. Lisaks peaks spetsiifiline teave alusinvesteeringu võimaluste kohta kajastama alati PRIIPi omadusi, mille kaudu alusinvesteeringu võimalusi pakutakse. Kõnealust spetsiifilist teavet võib esitada mitmesuguses vormis, näiteks ühes dokumendis, milles esitatakse vajalik teave kõigi erinevate alusinvesteeringu võimaluste kohta, või iga alusinvesteeringu võimalust käsitlevate omaette dokumentide abil. Eurofondidele ja muudele fondidele kui eurofondid, kelle suhtes kohaldatakse seoses investorile esitatava põhiteabe dokumendi vormingu ja sisuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ⁽²⁾ artikleid 78–81, tehakse erand määruse (EL) nr 1286/2014 alusel üleminekuperioodil. Selleks et tagada kõnealustele fondidele ühtne üleminekuline õiguskord, tuleks PRIIPi koostajatel lubada jätkuvalt kasutada kõnealuseid investorile esitatava põhiteabe dokumente seoses PRIIPidega, mis pakuvad ainsa alusinvesteeringu võimalusena või koos muude alusinvesteeringute võimalustega seda liiki fonde. Kui PRIIPi koostajad otsustavad kasutada investorile esitatava põhiteabe dokumente seoses PRIIPidega, mis pakuvad koos muude investeeringuvõimalustega seda liiki fonde, tuleks üldises põhiteabedokumendis esitada üksainus riskiklasside vahemik PRIIPi riskiskaala vormingus. Asjaomase PRIIPi raames pakutavate kõigi alusinvesteeringu võimaluste riskiklasside vahemik peaks hõlmama nii komisjoni määruse (EL) nr 583/2010⁽³⁾ artikli 8 kohast sünteetilist riski ja tootluse näitajat eurofondide ja muude fondide kui eurofondide puhul kui ka käesoleva määruse kohast riski koondnäitajat muude alusinvesteeringute võimaluste puhul. Kui PRIIPi raames pakutakse investeeringuvõimalustena üksnes eurofonde või muid fonde kui eurofondid, tuleks PRIIPi koostajatel lubada kasutada määruse (EL) nr 583/2010 artikli 10 kohast esitusviisi ja metoodikat. Olenemata valitud vormist peaks spetsiifiline teave olema alati kooskõlas põhiteabedokumendis sisalduva teabega.
- (19) PRIIPi koostajad peavad koostama põhiteabedokumendid, mis on täpsed, ausad, selged ega ole eksitavad. Dokumendis sisalduvale teabele peaks jaeinvestoril olema võimalik investeerimisotsust tehes tugineda, ning seda ka põhiteabedokumendi algele koostamisele järgnevatel kuudel ja aastatel (kui tegemist on PRIIPiga, mis jääb jaeinvestoritele kättesaadavaks). Seetõttu tuleks kehtestada standardid, mis tagavad põhiteabedokumentide õigeaegse ja asjakohase läbivaatamise ja muutmise, et need püsiksid täpsed, ausad ja selged.
- (20) Põhiteabedokumendis sisalduva teabe koostamisel kasutatavad andmed, näiteks kulused, riske ja tootluse stsenaariumeid käsitlevad andmed võivad aja jooksul muutuda. Andmete muutumine võib tuua kaasa dokumenti lisatava teabe, näiteks riski või kulude näitajate muutumise. Seetõttu peaksid PRIIPi koostajad kehtestama perioodilised protsessid põhiteabedokumendis sisalduva teabe läbivaatamiseks. Kõnealused protsessid peaksid hõlmama selle hindamist, kas andmete muutused muudavad vajalikuks dokumendi muutmise ja uuesti väljaandmise. PRIIPi koostajate lähenemisviis peaks kajastama seda, millises ulatuses põhiteabedokumenti lisatav

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

⁽³⁾ Komisjoni 1. juuli 2010. aasta määrus (EL) nr 583/2010, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ seoses investorile esitatava põhiteabega ja tingimustega, mida tuleb täita investorile esitatava põhiteabe või prospekti esitamisel veebilehel või muul püsival andmekandjal kui paberil (ELT L 176, 10.7.2010, lk 1).

teabe muutub, näiteks börsil kaubeldava tuletisinstrumenti (nagu standardiseeritud futuuri, ostu- või müügioptsiooni) puhul ei peaks olema vajadust põhiteabedokumendi pidevaks muutmiseks, kuna nende instrumentide puhul vajalik teave riskide, tootluse ja kulude kohta ei kõiguks. Perioodilised läbivaatamised ei pruugi olla piisavad juhtudel, kui PRIIPi koostaja saab väljaspool perioodilist läbivaatamisprotsessi teada või oleks pidanud teada saada muutustest, mis võivad mõjutada oluliselt põhiteabedokumendis sisalduvat teavet, näiteks varasemalt avaldatud PRIIPi investeerimisühenduste või -strateegia muudatused, mis oleksid jaainvestorite seisukohast olulised, või olulised muutused kulude struktuuris või riskiprofiilis. Sel põhjusel tuleks nõuda PRIIPi koostajatelt ka selliste protsesside kehtestamist, mille abil tehakse kindlaks olukorrad, mil põhiteabedokumendis sisalduvat teavet tuleks läbi vaadata ja muuta erandkorras.

- (21) Kui põhiteabedokumendi perioodilisel või erakorralisel läbivaatamisel tuvastatakse kohustuslikult dokumenti kantava teabe muutuseid või järeldatakse, et põhiteabedokumendis sisalduv teave ei ole enam täpne, aus, selge ja mitte-eksitav, peaks PRIIPi tootjal olema kohustus muuta põhiteabedokumenti, et vastavat muutunud teavet arvesse võtta.
- (22) Arvestades, et muudatused võivad jaainvestorite ja nende investeeritavate varade tulevase paigutamise seisukohast olulised olla, peaks jaainvestoritel olema lihtne uut põhiteabedokumenti leida, mis tuleks avaldada ja mis peaks olema selgelt äratuntav PRIIPi koostaja veebilehel. Kui võimalik, peaks PRIIPi koostaja jaainvestoreid põhiteabedokumentide muutmise teavitama, kasutades näiteks postiloendeid või e-posti teavitusi.
- (23) Põhiteabedokumentide kättetoimetamise ajastamisel järjepideva lähenemisviisi tagamiseks kogu ELis peaksid PRIIPi koostajad olema kohustatud esitama põhiteabedokumendi aegsasti enne seda, kui PRIIPiga seotud leping või pakkumine on kõnealuse jaainvestori jaoks siduvaks muutunud.
- (24) Põhiteabedokument tuleks teha jaainvestoritele kättesaadavaks piisavalt kaua enne investeerimisotsust, et neil oleks võimalik otsust tehes asjakohast PRIIPi teavet mõista ja arvesse võtta. Kuna investeerimisotsus tehakse enne võimaliku järelemõtlemisperioodi algust, tuleks põhiteabedokument esitada enne vastavat järelemõtlemisperioodi.
- (25) Kuigi jaainvestor peaks igal juhul saama põhiteabedokumendi aegsasti enne seda, kui PRIIPiga seotud leping või pakkumine on tema jaoks siduvaks muutunud, võib see, mida pidada jaainvestori jaoks piisavaks ajaks, et teavet mõista ja arvesse võtta, olla erinev, kuna erinevatel jaainvestoritel on erinevad vajadused, kogemused ja teadmised. Seetõttu peaks isik, kes PRIIPi kohta nõu annab või seda müüb, võtma üksikute jaainvestorite puhul nende jaoks põhiteabedokumendi sisu kaalumiseks vajalikku aega kindlaks määrates selliseid tegureid arvesse.
- (26) Teadliku investeerimisotsuse tegemiseks võib jaainvestoril vaja minna lisaega, kui ta kaalub keeruka PRIIPi või talle varasemalt tundmatu PRIIPi põhiteabedokumenti. Seetõttu tuleks ka selliseid tegureid arvesse võtta, kui kaalutakse, milline aeg on põhiteabedokumendi esitamisel piisav.
- (27) Olukorra kiireloomulisust tuleks õigeaegsuse kriteeriumi määramisel samuti arvesse võtta – näiteks juhul, kui jaainvestori jaoks on tähtis osta PRIIP konkreetse hinnaga ning hind on tehingu aja suhtes tundlik.
- (28) Ühtsuse huvides ja finantsturgude sujuva toimimise tagamiseks on vaja, et käesoleva määruse sätteid ja määruse (EL) nr 1286/2014 sätteid hakataks kohaldama samast kuupäevast.
- (29) Käesolev määrus põhineb regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul, mille on komisjonile esitanud Euroopa Pangandusjärelevalve, Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve ning Euroopa Väärtipaberiturujärelevalve (Euroopa järelevalveasutused).
- (30) Euroopa järelevalveasutused on korraldanud käesoleva määruse aluseks olevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu teemal avaliku arutelu, analüüsinud potentsiaalseid seonduvaid kulusid ja kasulikkust ning küsinud

arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 ⁽⁴⁾ artikli 37 kohaselt asutatud pangandussektori sidusrühmade kogult, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1094/2010 ⁽⁵⁾ artikli 37 kohaselt asutatud kindlustuse ja edasikindlustuse sidusrühmade kogult ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010 ⁽⁶⁾ artikli 37 kohaselt asutatud väärtpaberituru sidusrühmade kogult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

PÕHITEABEDOKUMENDI SISU JA ESITUSVIIS

Artikkel 1

Üldteabe jaotis

Põhiteabedokumendi jaotis, mis seondub PRIIPi koostaja isiku ja tema suhtes pädeva asutusega, peab sisaldama kogu järgmist teavet:

- a) PRIIPi koostaja poolt PRIIPile määratud nimi ning olemasolu korral PRIIPi rahvusvaheline väärtpaberite identifitseerimisnumber või toote kordumatu tunnuskoode;
- b) PRIIPi koostaja juriidiline nimi;
- c) PRIIPi koostaja spetsiaalse veebilehe aadress, millel antakse jaainvestoritele teavet selle kohta, kuidas võtta PRIIPi koostajaga ühendust, ning telefoninumber;
- d) PRIIPi koostaja üle põhiteabedokumendiga seoses järelevalvet tegeva pädeva asutuse nimi;
- e) põhiteabedokumendi koostamise kuupäev või selle hilisema muutmise korral viimase muudatuse kuupäev.

Esimeses lõigus osutatud jaotise teave hõlmab ka määruse (EL) nr 1286/2014 artikli 8 lõike 3 punktis b osutatud hoiatust arusaadavuse kohta, kui PRIIP vastab ühele järgmistest tingimustest:

- a) see on kindlustuspõhine investeerimistoode, mis ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97 ⁽⁷⁾ artikli 30 lõike 3 punktis a sätestatud nõuetele;
- b) see on PRIIP, mis ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EÜ ⁽⁸⁾ artikli 25 lõike 4 punkti a alapunktides i–vi sätestatud nõuetele;

Artikkel 2

Jaotis „Mis toode see on?“

1. Põhiteabedokumendi jaotises „Mis toode see on?“ sisalduv PRIIPi liigiga seotud teave peab kirjeldama PRIIPi õiguslikku vormi.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1094/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/79/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 48).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

2. Põhiteabedokumendi jaotises „Mis toode see on?“ sisalduv PRIIPi eesmäärke ja nende saavutamise viise kirjeldav teave peab olema lühidalt, selgelt ja lihtsalt mõistetaval kujul kokku võetud. Kõnealuses teabes tuleb kindlaks määrata peamised tegurid, millest sõltub tulu, alusinvesteeringu varad või alusväärtused, ning tulu kindlaksmääramise viis, samuti suhe PRIIPi tootluse ning alusvarade või alusväärtuste vahel. Kõnealune teave peab kajastama suhet PRIIPi soovitatava hoidmisaja ning riski ja tootluse profiili vahel.

Kui esimeses punktis osutatud varade või alusväärtuste hulk on selline, et spetsiifilisi viiteid neile kõigile ei saa põhiteabedokumendi raames esitada, tuleb nimetada ainult alusinvesteeringute varade või alusväärtustega seotud turusegmenidid või instrumentide liigid.

3. Põhiteabedokumendi jaotises „Mis toode see on?“ sisalduv kirjeldus sellest, millist liiki jaeinvestorile on PRIIP suunatud, peab sisaldama teavet PRIIPi koostaja määratletud jaeinvestorite sihtrühma kohta eelkõige olenevalt kliendi tüübi vajadustest, omadustest ja eesmärkidest, millega PRIIP sobib. Kõnealuse kindlaksmääramise aluseks on jaeinvestorite võime kanda investeerimiskahjumit, ning nende investeerimishorisoni eelistused, teoreetilised teadmised ja varasemad kogemused PRIIPidega, finantsturud ning potentsiaalsete lõppklientide vajadused, omadused ja eesmärgid.

4. Põhiteabedokumendi jaotises „Mis toode see on?“ sisalduvad üksikasjad kindlustushüvitiste kohta hõlmavad kokkuvõtlikult kindlustuslepingu põhiomadusi, iga hõlmatud hüvitise kirjeldust ning selgitavat märkust selle kohta, et kõnealuste hüvitiste väärtus on esitatud jaotises „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“, ja teavet, mis kajastab jaeinvestorite sihtrühma tüüpilisi biomeetrilisi omadusi, näidates üldmakset, biomeetrilist riskitasu, mis on osa sellest üldmaksest, ning biomeetrilise riskitasu mõju investeeringu tootlusele soovitatava hoidmisaja lõpus või biomeetrilise riskitasu sellise kuluosa mõju, mida on arvesse võetud kulusid käsitleva teabe tabelis esitatud korduvkuludes, mis on arvatud vastavalt lisale VII. Kui makse tehakse ühekordse kindla summana, esitatakse ka investeeritav summa. Kui makseid tehakse perioodiliselt, peab teave sisaldama perioodiliste maksete arvu, keskmise biomeetrilise riskitasu hinnangut protsendina aastamaksest ning keskmiselt investeeritava summa hinnangut.

Esimeses lõigus osutatud üksikasjad hõlmavad ka selle kirjeldust, kuidas kindlustuspreemia maksed (samaväärsed kindlustushüvitiste hinnangulise väärtusega) mõjutavad jaeinvestori investeeringu tootlust.

5. Põhiteabedokumendi jaotises „Mis toode see on?“ sisalduv PRIIPi tähtajaga seotud teave peab sisaldama kogu järgmist teavet:

- a) PRIIPi lõpptähtaeg või märged, et lõpptähtaega ei ole;
- b) märged selle kohta, kas PRIIPi koostajal on õigus PRIIP ühepoolselt lõpetada;
- c) kirjeldus asjaoludest, mille korral võib PRIIPi automaatselt lõpetada, ning lõpetamise kuupäevad, kui need on teada.

Artikkel 3

Jaotis „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“

1. Põhiteabedokumendi jaotises „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ rakendavad PRIIPi koostajad II lisas esitatud riski esitamise meetodikat, hõlmavad III lisas nimetatud riski koondnäitaja esitamise tehnilisi aspekte ning järgivad IV ja V lisas antud tootluse stsenaariumite esitamise tehnilisi suuniseid, vorminguid ja meetodeid.

2. Põhiteabedokumendi jaotises „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ peavad PRIIPi koostajad esitama kogu järgmise teabe:

- a) PRIIPi riskitase riskiklassi kujul, kasutades riski koondnäitajat arvulisel skaalal 1–7;

- b) konkreetne viide igale mittelikkviidsele PRIIPile või oluliselt asjakohase likviidsusriskiga PRIIPile, nagu määratletud II lisa osas 4, kasutades vastavat hoiatust riski koondnäitaja esitamisel;
- c) kirjeldav selgitus riski koondnäitaja all selle kohta, et kui PRIIP on nomineeritud muus valuutas kui selle liikmesriigi ametlik valuuta, milles PRIIPi turustatakse, võib tulu turustamise liikmesriigi ametlikus valuutas väljendatuna olenevalt valuutakursi kõikumistest muutuda;
- d) lühikirjeldus PRIIPi riski ja tootluse profiili kohta ning hoiatus, et PRIIPi risk võib olla oluliselt suurem kui riski koondnäitajana esitatu juhul, kui PRIIPi ei hoita lõpptähtajani või soovitatava hoidmisaja vältel (kui see on asjakohane);
- e) lepinguliselt kokku lepitud ennetähtaegse investeringust väljumise trahvidega või pikkade investeringust väljumisest etteatamisperioodidega PRIIPide puhul viide asjakohastele alustingimustele jaotises „Kui kaua peaksin ma seda investeringut hoidma ning kas ma saan raha varem välja võtta?“;
- f) märge võimaliku maksimaalse kahjumi kohta, teave, et investeringust võidakse ilma jääda, kui see ei ole kaitstud või kui PRIIPi tootja ei suuda väljamakseid teha, või et lisaks algele investeringule võidakse nõuda vajalikke täiendavaid investeringumakseid ja et kogukahjum võib oluliselt ületada algse koguinvesteringu.

3. PRIIPi koostajad peavad esitama põhiteabedokumendi jaotises „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ kolm asjakohast V lisa sätestatud tootluse stsenaariumit. Need neli tootluse stsenaariumit peavad esindama stressistse-naariumit, ebasoodsat stsenaariumit, mõõdukat stsenaariumit ja soodsat stsenaariumit.

4. Kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul lisatakse põhiteabedokumendi jaotisele „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ täiendav tootluse stsenaarium, mis kajastab kindlustushüvitist, mille hüvitisetaaja saab kindlustusega kaetud sündmuse esinemisel.

5. PRIIPide puhul, mis on reguleeritud turul või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014⁽⁹⁾ artikli 28 kohaselt reguleeritud turuga samaväärsena käsitletavatel kolmanda riigi turul kaubeldavad futuurid, ostuoptsioonid või müügioptsioonid, tuleb põhiteabedokumendi jaotisele „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ lisada tootluse stsenaariumid väljamaksete struktuuri graafikute vormis, nagu on sätestatud V lisa.

Artikkel 4

Jaotis „Mis juhtub, kui [PRIIPi koostaja nimi] ei saa väljamakset teha?“

Põhiteabedokumendi jaotises „Mis juhtub, kui [PRIIPi koostaja nimi] ei saa väljamakset teha?“ esitavad PRIIPi koostajad järgmise teabe:

- a) märge selle kohta, kas jaeinvestor võib kanda rahalist kahju PRIIPi koostaja makseviivituse tõttu või muu üksuse kui PRIIPi koostaja makseviivituse tõttu ning selle üksuse nimetus;
- b) selgitus, kas punktis a osutatud kahju kaetakse mõnest investeringute hüvitamise või tagamise skeemist ning kas sellele katmisele kohaldatakse mingeid piiranguid või tingimusi.

Artikkel 5

Jaotis „Millised on kulud?“

1. Põhiteabedokumendi jaotises „Millised on kulud?“ rakendavad PRIIPi koostajad

- a) lisa VI sätestatud kulude arvutamise meetodeid;
- b) kulud käsitleva teabe esitamisel VII lisa sätestatud tabelleid „Kulud aja jooksul“ ja „Kulude koosseis“ kooskõlas seal antud asjakohaste tehniliste suunistega.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

2. Põhiteabedokumendi jaotise „Millised on kulud?“ tabelis „Kulud aja jooksul“ esitavad PRIIPi koostajad PRIIPi agregeeritud kogukulude kulu koondnäitaja ühe arvuna rahasummas ja protsendina väljendatuna erinevate VI lisas sätestatud ajavahemike kohta.
3. Põhiteabedokumendi jaotise „Millised on kulud?“ tabelis „Kulude koosseis“ esitavad PRIIPi koostajad järgmise teabe:
 - a) kõik ühekordsed kulud, näiteks sisenemis- ja väljumiskulud väljendatuna protsendina;
 - b) kõik korduvkulud, näiteks portfelli tehingukulud aastas, ja muud korduvkulud aastas väljendatuna protsendina;
 - c) kõik lisakulud, näiteks tootlustasud või teenitud intress väljendatuna protsendina.
4. PRIIPi koostajad lisavad kirjelduse iga põhiteabedokumendi jaotise „Millised on kulud?“ tabelis „Kulude koosseis“ sisalduva erineva kulu kohta, selgitades, millal ja kuidas võivad need kulud erineda tegelikest kuludest, mida jaainvestor kandma peab, või millal ja kuidas võivad need oleneda jaainvestori valikust teatud võimalusi kasutada või mitte kasutada.

Artikkel 6

Jaotis „Kui kaua peaksin ma seda investeeringut hoidma ning kas ma saan raha varem välja võtta?“

Põhiteabedokumendi jaotises „Kui kaua peaksin ma seda investeeringut hoidma ning kas ma saan raha varem välja võtta?“ esitavad PRIIPi koostajad järgmise teabe:

- a) lühikirjeldus soovitatava või minimaalse nõutava hoidmisaja valimise põhjuste kohta;
- b) kirjeldus investeeringust väljumise protsessi ning selle kohta, millal on investeeringust väljumine võimalik, lisades märke raha varasema väljavõtmise mõju kohta PRIIPi riski ja tootluse profiilile või kapitalitagetiste kohaldatavusele;
- c) teave tasude ja trahvide kohta, mida enne lõpptähtaega või muud ettenähtud kuupäeva kui soovitatav hoidmisaege investeeringust väljumise puhul rakendatakse, lisades ristviite põhiteabedokumendis artikli 5 kohaselt sisalduvale kulusid käsitlevale teabele ning selgituse selliste tasude ja trahvide mõju kohta erinevate hoidmisaeegade korral.

Artikkel 7

Jaotis „Kuidas ma saan esitada kaebuse?“

Põhiteabedokumendi jaotises „Kuidas ma saan esitada kaebuse?“ esitavad PRIIPi koostajad kokkuvõtlikul kujul järgmise teabe:

- a) sammud, mida tuleb astuda, et esitada toote või PRIIPi koostaja või selle kohta nõu andva või seda müüva isiku käitumise kohta kaebus;
- b) link selliste kaebuste esitamise vastavale veebilehele;
- c) ajakohane postiaadress ning e-posti aadress, kuhu selliseid kaebuseid saata saab.

Artikkel 8

Jaotis „Muu asjakohane teave“

1. Põhiteabedokumendi jaotises „Muu asjakohane teave“ märgivad PRIIPi koostajad ära täiendavad teabedokumendid, mida on võimalik pakkuda ning selle, kas kõnealused täiendavad teabedokumendid tehakse kättesaadavaks mõne juriidilise nõude alusel või ainult jaainvestori nõudel.

2. Põhiteabedokumendi jaotises „Muu asjakohane teave“ sisalduvat teavet võib esitada kokkuvõtlikul kujul, esitades lingi veebisaidile, kus on kättesaadavaks tehtud ka muid üksikasju peale lõikes 1 osutatud dokumentide.

Artikkel 9

Vorm

PRIIPi koostajad esitavad põhiteabedokumendi I lisas sätestatud vormi kasutades. Vorm täidetakse kooskõlas käesolevas delegeeritud määruses ning määruses (EL) nr 1286/2014 sätestatud nõuetega.

II PEATÜKK

PÕHITEABEDOKUMENTI KÄSITLEVAD ERISÄTTED

Artikkel 10

Erinevaid investeerimisvõimalusi pakkuvad PRIIPid

Kui PRIIP pakub erinevaid alusinvesteeringute võimalusi ning neid investeerimisvõimalusi käsitlevat teavet ei saa esitada ühes lühikeses eraldiseisvas põhiteabedokumendis, esitavad PRIIPi koostajad ühe järgmistest:

- a) põhiteabedokument iga PRIIPis sisalduva alusinvesteeringu võimaluse kohta, sealhulgas I peatüki kohane teave PRIIPi kohta;
- b) üldine põhiteabedokument, mis kirjeldab PRIIPi kooskõlas I peatükiga, kui artiklites 11 kuni 14 ei ole teisiti ette nähtud.

Artikkel 11

Üldise põhiteabedokumendi jaotis „Mis toode see on?“

Jaotises „Mis toode see on?“ esitavad PRIIPi koostajad (erandina artikli 2 lõigetest 2 ja 3) järgmise teabe:

- a) alusinvesteeringu võimaluste liikide kirjeldus, sealhulgas turusegmendid või instrumentide liigid, ning peamised tegurid, millest sõltub tulu;
- b) teavitus selle kohta, et investori tüüp, kellele turustamiseks PRIIP on mõeldud, on erinevatel alusinvesteeringute võimalustel erinev;
- c) märge selle kohta, kust saab spetsiifilist teavet iga alusinvesteeringu võimaluse kohta.

Artikkel 12

Üldise põhiteabedokumendi jaotis „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“

1. Jaotises „Millised on riskid ja mis kasu ma saan?“ esitavad PRIIPi koostajad erandina artikli 3 lõike 2 punktist a ja lõikest 3 järgmise teabe:

- a) kõigi PRIIPi raames pakutavate alusinvesteeringu võimaluste riskiklasside vahemik, kasutades III lisas sätestatud riski koondnäitajat arvulisel skaalal 1–7;
- b) teavitus selle kohta, et investeeringu risk ja tulu on erinevatel alusinvesteeringute võimalustel erinevad;

- c) lühike selgitus selle kohta, kuidas PRIIPi tootlus tervikuna alusinvesteeringu võimalustest sõltub;
- d) märge selle kohta, kust saab spetsiifilist teavet iga alusinvesteeringu võimaluse kohta.

2. Kui PRIIPi koostajad kasutavad lõike 1 punktis a osutatud riskiklasside kindlaksmääramiseks vastavalt artikli 14 lõikele 2 investorile esitatavat põhiteabe dokumenti, kasutavad nad juhul, kui alusinvesteeringu võimalusteks on eurofondid või muud fondid kui eurofondid, määruse (EL) nr 583/2010 artikli 8 kohast sünteetilist riski ja tootluse näitajat.

Artikkel 13

Üldise põhiteabedokumendi jaotis „Millised on kulud?“

1. Jaotises „Millised on kulud?“ esitavad PRIIPi koostajad erandina artikli 5 lõike 1 punktist b järgmise teabe:

- a) PRIIPi kulude vahemik VII lisas sätestatud tabelites „Kulud aja jooksul“ ja „Kulude koosseis“;
- b) teavitus selle kohta, et kulud jaeinvestori jaoks on erinevatel alusinvesteeringute võimalustel erinevad;
- c) märge selle kohta, kust saab spetsiifilist teavet iga alusinvesteeringu võimaluse kohta.

2. Olenemata artikli 5 lõike 1 punktis a sätestatud nõuetest ja erandina VI lisa punktide 12–20 võivad PRIIPi koostajad juhul, kui nad kasutavad vastavalt artikli 14 lõikele 2 investorile esitatavat põhiteabe dokumenti, kohaldada olemasolevate eurofondide või muude fondide kui eurofondid puhul VI lisa punktis 21 sätestatud meetodikat.

3. Kui PRIIPi koostajad kasutavad vastavalt artikli 14 lõikele 2 investorile esitatavat põhiteabe dokumenti ainsaks alusinvesteeringu võimaluseks olevate eurofondide või muude fondide kui eurofondid puhul, võivad nad erandina artiklist 5 määrata PRIIPiga seotud tasud kindlaks vastavalt määruse (EL) nr 583/2010 artiklile 10.

Artikkel 14

Spetsiifiline teave iga alusinvesteeringu võimaluse kohta

1. Seoses artiklites 11, 12 ja 13 osutatud spetsiifilise teabega lisavad PRIIPi koostajad iga alusinvesteeringu võimaluse kohta kogu järgmise teabe:

- a) kui see on asjakohane, hoiatus arusaadavuse kohta;
- b) investeerimise eesmärgid, nende saavutamise viisid ning kavandatav sihtturg vastavalt artikli 2 lõigetele 2 ja 3;
- c) riski koondnäitaja ja selgitus ning tootluse stsenaariumid vastavalt artiklile 3;
- d) kulude kirjeldus vastavalt artiklile 5.

2. Erandina lõikest 1 võivad PRIIPi koostajad kasutada käesoleva delegeeritud määruse artiklite 11–13 kohase konkreetse teabe esitamiseks direktiivi 2009/65/EÜ artiklite 78–81 kohaselt koostatud investorile esitatavat põhiteabe dokumenti, kui vähemalt üks lõikes 1 osutatud alusinvesteeringu võimalus on määruse (EL) nr 1286/2014 artiklis 32 osutatud eurofond või muud fond kui eurofond.

III PEATÜKK

PÕHITEABEDOKUMENDI LÄBIVAATAMINE JA MUUTMINE

Artikkel 15

Läbivaatamine

1. PRIIPi koostajad vaatavad põhiteabedokumendis sisalduva teabe läbi iga kord, kui toimub muutus, mis mõjutab või võib mõjutada oluliselt põhiteabedokumendis sisalduvat teavet ning vähemalt iga 12 kuu jooksul alates põhiteabedokumendi algse avaldamise kuupäevast.

2. Artiklis 1 osutatud läbivaatamisel kontrollitakse, kas põhiteabedokumendis sisalduv teave on jätkuvalt täpne, aus, selge ega ole eksitav. Eelkõige kontrollitakse järgmist:
- kas põhiteabedokumendis sisalduv teave on kooskõlas määruse (EL) nr 1286/2014 üldiste vormi- ja sisunõuetega või käesolevas delegeeritud määruses sätestatud konkreetsete vormi- ja sisunõuetega;
 - kas PRIIPi turu- või krediidiriski näitajad on muutunud, kui nende muutuste koondmõju tõttu tuleb PRIIPi üle viia muusse riski koondnäitaja klassi, kui oli märgitud läbivaadatavas põhiteabedokumendis;
 - kas PRIIPi tulu keskväärtus mõõduka tootluse stsenaariumi korral väljendatuna aastase protsentuaalse tuluna on muutunud rohkem kui viie protsendipunkti võrra.
3. Lõike 1 kohaldamisel kehtestavad PRIIPi koostajad kogu PRIIPi kasutusajaks (kui see jääb jaainvestoritele kättesaadavaks) sobivad protsessid, et saada põhjendamatute viivitusteta teada kõik asjaolud, mis võivad tuua kaasa muutuse, mis mõjutab või võib mõjutada põhiteabedokumendis sisalduva teabe täpsust, ausust ja selgust, ning haldavad neid protsesse.

Artikkel 16

Muutmine

- PRIIPi koostajad muudavad põhiteabedokumenti liigselt viivitamata, kui artikli 15 kohasel läbivaatamisel järeldati, et põhiteabedokumenti tuleb teha muudatusi.
- PRIIPi koostajad tagavad kõigi neist muudatustest mõjutatud põhiteabedokumendi jaotiste ajakohastamise.
- PRIIPi koostaja avaldab muudetud põhiteabedokumendi oma veebilehel.

IV PEATÜKK

PÕHITEABEDOKUMENDI KÄTTETOIMETAMINE

Artikkel 17

Aegsasti esitamist käsitlevad tingimused

- PRIIPi kohta nõu andev või seda müüv isik esitab põhiteabedokumendi piisavalt vara, et anda jaainvestorile küllaldaselt aega selle arvessevõtmiseks enne, kui mõni PRIIPiga seotud leping või pakkumine on tema jaoks siduvaks muutunud, olenemata sellest, kas jaainvestorile võimaldatakse järelemõtlemisperioodi.
- Lõike 1 kohaldamisel hindab PRIIPi kohta nõu andev või seda müüv isik igale jaainvestorile põhiteabedokumendi arvessevõtmiseks vajalikku aega, arvestades järgmist:
 - jaainvestori kogemused ja teadmised PRIIPi kontekstis või sellega samalaadsete või sellest tulenevate riskidega samalaadsete riskidega PRIIPide kontekstis;
 - PRIIPi keerukus;
 - kui nõustamine või müük toimub jaainvestori algatusel, siis jaainvestori selgesõnaliselt väljendatud kiireloomulisus kavandatava lepingu või pakkumise sõlmimisel.

*Artikkel 18***Lõppsäte**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2018.

Artikli 14 lõiget 2 kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 8. märts 2017

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

PÕHITEABEDOKUMENDI VORM

PRIIPi koostajad järgivad jaotiste järjekorda ning pealkirju, nagu need on esitatud vormil, millega aga ei fikseerita parameetreid üksikute jaotiste pikkuste või leheküljepiiride paigutamise kohta ning mille suurusele kehtib üldine kolme A4-suurusega lehekülje ülempiir.

Põhiteabedokument	
Eesmärk	Käesolevas dokumendis esitatakse põhiteave käesoleva investeerimistoote kohta. See ei ole turustusmaterjal. Siin esitatud teave on õigusaktidega ette nähtud selleks, et aidata Teil mõista käesoleva toote olemust, sellega seotud riske ja kulusid ning toote potentsiaalset kasumlikkust ja kahjumlikkust ning aidata Teil võrrelda seda muude toodetega.
Toode	[Toote nimetus][PRIIPi koostaja nimi][vajadusel: ISIN kood või toote kordumatu tunnuscode] [PRIIPi koostaja veebileht] Helistage [telefoninumber], et saada lisateavet [PRIIPi koostaja pädev asutus seoses põhiteabedokumendiga][põhiteabedokumendi koostamise kuupäev]
	[Hoiatus (vajadusel) Te olete ostmas keerukat toodet, mis võib olla raskesti mõistetav.]
Mis toode see on?	
	Toote liik
	Eesmärgid
	Jaeinvestorite sihtrühm
	[Kindlustushüvitised ja kulud]
Millised on riskid ja mis kasu ma saan?	
Riskinäitaja	Riski ja tootluse profiili kirjeldus Riski koondnäitaja Riski koondnäitaja vorm ning III lisa kohased kirjeldavad selgitused maksimaalse võimaliku kahjumi kohta: kas võin kaotada kogu investeeritud kapitali? Kas on oht, et mulle tekib rahalisi kohustusi juurde? Kas kapitalikaitse tururiski vastu on olemas?
Tootluse stsenaariumid	Tootluse stsenaariumi vormid ja kirjeldused vastavalt V lisale, sealhulgas vajadusel teave jaeinvestorite tulude tingimuste kohta või tootes sisalduvate tootluse ülempiiride kohta ning märkus, et tegelikku väljamakset võivad mõjutada investori päritoluliikmesriigi maksualased õigusaktid.

Mis juhtub, kui [PRIIPi koostaja nimi] ei saa väljamakset teha?

Teave selle kohta, kas on olemas garantiiskeemid, garantii andja või investeeringute tagamise skeemi haldaja nimi, sealhulgas kaetud ja katmata riskid.

Millised on kulud?**Kulud aja
jooksul**

Vorm ja kirjeldavad selgitused vastavalt VII lisale

**Kulude
koosseis**

Vorm ja kirjeldavad selgitused vastavalt VII lisale
Lisada kirjeldavad selgitused teiste turustamiskulude kohta

Kui kaua peaksin ma seda investeeringut hoidma ning kas ma saan raha varem välja võtta?

Soovitatav [nõutav minimaalne] hoidmisperiood: [x]

Teave selle kohta, kas investeeringust on võimalik väljuda enne lõpptähtaega, selle tingimused ning rakendatavad tasud ja trahvid, kui neid on. Teave enne tähtaega või enne soovitatava hoidmisaja lõppu raha väljavõtmise tagajärgede kohta.

Kuidas ma saan esitada kaebuse?**Muu asjakohane teave**

II LISA

RISKI ESITAMISE MEETODID

1. OSA

Tururiski hindamine

Tururiski näitaja (*Market Risk Measure – MRM*) kindlaksmääramine

1. Tururiski mõõdetakse aastase volatiilsusega, mis vastab VaR riskiväärtusele (VaR) tõenäosusega 97,5 % soovitatava hoidmisaja vältel, kui ei ole teisiti märgitud. VaR on protsent investeeritud summast, mis tagastatakse jaainvestorile.
2. PRIIPile määratakse MRM klass järgmise tabeli alusel:

MRM klass	VaR-ekvivalentne volatiilsus (VEV)
1	< 0,5 %
2	0,5 % – 5,0 %
3	5,0 % – 12 %
4	12 % – 20 %
5	20 % – 30 %
6	30 % – 80 %
7	> 80 %

PRIIPi kategooriate määratlemine tururiski hindamisel

3. Tururiski hindamisel jagatakse PRIIPid nelja kategooriasse.
4. Kategooria 1 hõlmab järgmist:
 - a) PRIIPid, mille puhul investorid võivad kaotada rohkem kui summa, mille nad investeerisid;
 - b) PRIIPid, mis kuuluvad ühte Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL ⁽¹⁾ I lisa C jao punktides 4 kuni 10 osutatud kategooriatest;
 - c) PRIIPid või alusinvesteeringud, mille hinda määratakse harvem kui kord kuus või millel ei ole sobivat võrdlus- või asendushinda või mille sobiv võrdlus- või asendushind määratakse harvem kui kord kuus.
5. Kategooria 2 hõlmab PRIIPe, mis kas vahetult või sünteetiliselt pakuvad võimendamata alusinvesteeringute hindade positsiooni või võimendamata alusinvesteeringute positsiooni, millest tehakse väljamakseid nende alusinvesteeringute hindade püsiva kordaja alusel, kui PRIIPi kohta on olemas vähemalt 2 aastat ajaloolisi päevahindu või 4 aastat ajaloolisi nädalahindu või 5 aastat kuuhindu või kui on olemas sobivad võrdlus- või asendushinnad tingimusel, et need võrdlus- või asendushinnad vastavad samadele hinnaajaloo pikkuse ja sageduse kriteeriumitele.
6. Kategooria 3 hõlmab PRIIPe, mille väärtused kajastavad alusinvesteeringute hindu, kuid mitte nende alusinvesteeringute püsiva kordajana, kui on olemas vähemalt 2 aastat alusvarade ajaloolisi päevahindu, 4 aastat ajaloolisi nädalahindu või 5 aastat kuuhindu või kui on olemas sobivad võrdlus- või asendushinnad tingimusel, et need võrdlus- või asendushinnad vastavad samadele hinnaajaloo pikkuse ja sageduse kriteeriumitele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

7. Kategooria 4 hõlmab PRIIPe, mille väärtused sõltuvad osaliselt turul mittejälgitavatest teguritest, sealhulgas kindlustuspõhiseid PRIIPe, mis jagavad jaainvestoritele mingi osa PRIIPi koostaja kasumist.

PRIIPi kategooriate kindlaksmääramiseks asjakohaste võrdlus- või asendushindade kasutamine

Kui PRIIPi koostaja kasutab sobivaid võrdlus- ja asendushindu, peavad need olema PRIIPi tootlust määravate varade või positsioonide suhtes esinduslikud. PRIIPi koostaja peab selliste võrdlus- või asendushindade kasutamise dokumenteerima.

MRMi klassi kindlaksmääramine kategooria 1 PRIIPide puhul

8. Kategooria 1 PRIIPide MRM klass on 7, välja arvatud käesoleva lisa punkti 4 alapunktis c osutatud PRIIPide puhul, mille MRM klass on 6.

MRMi klassi kindlaksmääramine kategooria 2 PRIIPide puhul

9. VaR arvutatakse viimase 5 aasta jooksul jälgitud PRIIPi või selle võrdlus- või asendusvara hinna tootluste jaotuse hetkede alusel. Jälgimise sagedus peab olema vähemalt igakuine. Kui hinnad on kättesaadavad igapäevaselt, peab sagedus olema igapäevane. Kui hinnad on kättesaadavad iganädalaselt, peab sagedus olema iganädalane. Kui hinnad on kättesaadavad kaks korda kuus, peab sagedus olema kaks korda kuus.
10. Kui igapäevaste hindade andmeid 5 aasta kohta puuduvad, võib kasutada lühemat perioodi. PRIIPi või selle võrdlus- või asendusvara igapäevaselt jälgitud hinna puhul peab jälgitavat tootlust olema vähemalt 2 aastat. PRIIPi iganädalaselt jälgitud hinna puhul peab jälgitavaid andmeid olema vähemalt 4 aastat. PRIIPi igakuiselt jälgitava hinna puhul peavad jälgitavad andmed hõlmama vähemalt 5-aastast perioodi.
11. Iga perioodi tootlus määratletakse naturaallogaritmiga jooksva perioodi lõpu turu sulgemishinna ning eelneva perioodi lõpu turu sulgemishinna suhtarvust.
12. VaR riskiväärtus tootluse ruumis („*return space*“) antakse Cornish-Fisher laienduse abil järgmiselt:

$$\text{VaR}_{\text{RETURN SPACE}} = \sigma \sqrt{N} * (-1,96 + 0,474 * \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0687 * \mu_2 / N + 0,146 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N$$

kus N on kauplemisperioodide arv soovitataval hoidmisajal ning σ , μ_1 , μ_2 on vastavalt tulu jaotusest mõõdetud volatiilsus, asümmeetrilisus ja ekstsess. Volatiilsus, asümmeetrilisus ja ekstsess arvutatakse tulude jaotuse mõõdetud momentidest järgmisel meetodil:

- nullmoment M_0 on vaatluste arvu loendamistulemus käesoleva lisa punkti 10 kohasel perioodil.
- esimene moment M_1 on kõigi valimis vaadeldud tulude keskväärtus
- teine M_2 , kolmas M_3 ja neljas M_4 moment on standardselt määratletud momendid:

$$M_2 = \sum_i (r_i - M_1)^2 / M_0,$$

$$M_3 = \sum_i (r_i - M_1)^3 / M_0,$$

$$M_4 = \sum_i (r_i - M_1)^4 / M_0,$$

kus r_i on tulu mõõdetuna tulude ajaloo i -ndal perioodil.

- volatiilsust σ kajastab $\sqrt{M_2}$.
- asümmeetrilisus μ_1 võrdub M_3 / σ^3 .
- ekstsess μ_2 võrdub $M_4 / \sigma^4 - 3$.

13. VEV esitatakse järgmise valemi alusel:

$$VEV = \left\{ \sqrt{(3,842 - 2 * VaR_{RETURN SPACE}) - 1,96} \right\} / \sqrt{T}$$

kus T on soovitatava hoidmisaja pikkus aastates.

14. PRIIPide puhul, mida hallatakse selliste investeerimisühikute või -strateegiate alusel, mis taotlevad teatavaid tootluseesmärke, osaledes paindliku investeerimise kaudu erinevates finantsvarade klassides (näiteks nii aktsia- kui ka fikseeritud tulumääraga väärtpaberite turgudel), määratakse kasutatav VEV kindlaks järgmiselt:

a) kui käesoleva lisa punktis 10 osutatud perioodil ei ole investeerimispoliitikat muudetud, on kasutatav VEV kõrgeim järgmistest VEV-idest:

- i) VEV, mis on arvatud käesoleva lisa punktide 9 kuni 13 alusel;
- ii) tulu VEV sellise formaalse varade kombinatsiooni puhul, mis järgib fondi varade baasjaotust arvutamise ajal;
- iii) VEV, mis on kooskõlas fondi riski piirmääraga, kui see on olemas ja asjakohane.

b) kui investeerimisühikuteid on käesoleva lisa punktis 10 osutatud perioodil muudetud, on kasutatav VEV kõrgeim punkti a alapunktides ii kuni iii osutatud VEV-idest.

15. PRIIP määratakse käesoleva lisa punkti 2 alusel MRM klassi olenevalt VEV-ist. PRIIPi puhul, millel on ainult igakuised hinnaandmed, suurendatakse käesoleva lisa punkti 2 alusel määratud MRM klassi ühe täiendava klassi võrra.

MRMi klassi määramine kategooria 3 PRIIPide puhul

16. VaR hinna ruumis („price space“) arvutatakse PRIIPi väärtuste jaotusest soovitatava hoidmisaja lõpus. Jaotus saadakse hinna või hindade simulatsiooni abil, millega määratakse PRIIPi väärtus soovitatava hoidmisaja lõpus. VaR on PRIIPi väärtus tõenäosusega 97,5 % soovitatava hoidmisaja lõpus diskonteerituna jooksvale kuupäevale, kasutades eeldatavat riskivaba diskontomäära jooksvast kuupäevast kuni soovitatava hoidmisaja lõpuni.

17. VEV esitatakse järgmise valemi alusel:

$$VEV = \left\{ \sqrt{(3,842 - 2 * \ln(VaR_{PRICE SPACE})) - 1,96} \right\} / \sqrt{T}$$

kus T on soovitatava hoidmisaja pikkus aastates. Ainult juhtudel, kui toode ostetakse tagasi või tühistatakse simulatsiooni kohaselt enne soovitatava hoidmisaja lõppu, kasutatakse arvutamisel perioodi kuni tagasiostmise või tühistamiseni aastates.

18. PRIIP määratakse käesoleva lisa punkti 2 alusel MRM klassi olenevalt VEV-ist. PRIIPi puhul, millel on ainult igakuised hinnaandmed, suurendatakse käesoleva lisa punkti 2 alusel määratud MRM klassi ühe klassi võrra.

19. Minimaalne simulatsioonide arv on 10 000.

20. Simulatsiooni aluseks on asendusega *bootstrap*-meetod PRIIPi aluslepingute hindade või hinnatasemete suhtes, mis on saadud nende lepingute tulude jälgitud jaotusest.

21. Käesoleva lisa punktides 16 kuni 20 osutatud simulatsiooni rakendamisel on kahte liiki jälgitavaid turuandmeid, mis võivad PRIIPi väärtust mõjutada: hetkehinnad (või hinnatasemed) ja kõverad.

22. Iga hetkehinna või -taseme simulatsiooni jaoks teeb PRIIPi koostaja järgmist:

- a) arvutab iga jälgitud perioodi tulu viimasel 5 aastal või käesoleva lisa punktis 6 osutatud aastatel, võttes logaritmi iga perioodi lõpu hinnast jagatuna eelnenud perioodi lõpu hinnaga;

- b) valib juhuslikult ühe jälgitud perioodi, mis vastab kõigi aluslepingute tulule iga simuleeritud perioodi kohta soovitataval hoidmisajal (samal simulatsioonis võib kasutada sama jälgitud perioodi mitu korda);
- c) arvutab iga lepingu tulu, liites valitud perioodide tulud ja korrigeerides seda tulu, et tagada, et eeldatav tulu mõõdetuna simuleeritud tulude jaotusest oleks riskineutraalne eeldus soovitatava hoidmisaja tulu kohta. Tulu lõppväärtus saadakse järgmiselt:

$$\text{Return} = E[\text{Return}_{\text{risk-neutral}}] - E[\text{Return}_{\text{measured}}] - 0,5 \sigma^2 N - \rho \sigma \sigma_{\text{ccy}} N$$

kus:

- teine element annab korrigeerimise vaadeldud tulude keskvaartuse mõju suhtes;
- kolmas element annab korrigeerimise vaadeldud tulude dispersiooni suhtes;
- viimane element annab korrigeerimise kvantitatiivse mõju suhtes, kui täitmisvaluuta on vara valuutast erinev. Korrigeerimise mõjutavad elemendid on järgmised:
 - ρ on vara hinna ja vastava välisvaluuta vahetuskursi vaheline korrelatsioon mõõdetuna soovitatava hoidmisaja vältel;
 - σ on vara mõõdetud volatiilsus;
 - σ_{ccy} on välisvaluuta vahetuskursi mõõdetud volatiilsus.

d) Arvutatakse iga aluslepingu hind tulu eksponentsiaali võtmise teel.

23. Kõverate puhul tehakse peakomponentide analüüs selle tagamiseks, et kõvera iga punkti liikumiste simulatsioon pika perioodi vältel annab tulemuseks järjepideva kõvera.

a) Peakomponentide analüüs tehakse järgmiselt:

- i) kogutakse ajaloolised andmed tähtajapunktide kohta, mis määratlevad iga kauplemisperioodi kõvera viimasel 5 aastal või käesoleva lisa punktis 6 osutatud aastatel;
- ii) tagatakse, et iga tähtajapunkt oleks positiivne – kui leidub mõni negatiivne tähtajapunkt, nihutatakse kõiki tähtajapunkte miinimumtäisarvu või -protsendi võrra, et tagada kõigile tähtajapunktidele positiivsed väärtused;
- iii) arvutatakse iga perioodi tulu iga tähtajapunkti jaoks, võttes naturaallõgaritmi iga jälgitud perioodi lõpu hinna/taseme ja eelnenud perioodi hinna/taseme suhtarvust;
- iv) korrigeeritakse igas tähtajapunktis kindlaks tehtud tulud, et saada tähtaegade tulude kogum keskvaartusega null;
- v) arvutatakse erinevate tähtaegade vaheline kovariatsiooni maatriks, liites ületulud;
- vi) arvutatakse kovariatsiooni maatriksi omavektorid ja omaväärtused;
- vii) valitakse omavektorid, mis vastavad kolmele suurimale omaväärtusele;
- viii) moodustatakse kolme veeruga maatriks, mille esimene veerg on suurima omaväärtusega omavektor; keskmine veerg on suuruselt teise omaväärtusega omavektor ning viimane veerg on suuruselt kolmanda väärtusega omavektor;
- ix) projitseeritakse tulud eelmises etapis arvutatud 3 peamisele omavektorile, korrutades punktis iv saadud tulude $N \times M$ maatriksi punktis viii saadud omavektorite $M \times 3$ maatriksiga;
- x) arvutatakse simulatsioonis kasutatav tulude maatriks, korrutades punkti ix tulemused punktis viii saadud omavektorite maatriksi pöördmaatriksiga. See on simulatsioonis kasutatavate väärtuste kogum.

- b) Kõvera simulatsioon tehakse järgmiselt:
- i) Simulatsiooni ajasamm on üks periood. Soovitava hoidmisperioodi igaks jälgimisperioodiks valitakse arvutatud tulude maatriksist juhuslikult üks rida. Iga tähtajapunkti T tulu on tähtajapunktile T vastava veeru summa üle valitud ridade.
 - ii) simuleeritud määr iga tähtajapunkti T puhul on jooksev määr tähtajapunktis T:
 - mis korrutatakse simuleeritud tulu eksponentsiaaliga,
 - korrigeeritakse võimalike nihetega, mida kasutati positiivsete tähtajapunktide saamiseks ning
 - korrigeeritakse nii, et eeldatav keskvärtus vastaks jooksvatele eeldustele määra kohta tähtajapunktis T soovitava hoidmisperioodi lõpul.
24. Kategooria 3 PRIIPide puhul, mida iseloomustab kapitali tingimusteta kaitse, võib PRIIPi koostaja eeldada, et VaR tõenäosusega 97,5 % on võrdne tingimusteta kapitalikaitse tasemega soovitava hoidmisperioodi lõpus diskonteerituna eeldatavat riskivaba diskontomäära kasutades käesolevale kuupäevale.

MRMi klassi kindlaksmääramine kategooria 4 PRIIPide puhul

25. Kui PRIIPi tootlus sõltub teguri(te)st, mis ei ole turul jälgitav(ad) või on mingil määral PRIIPi koostaja kontrolli all või kui see on nii PRIIPi mõne komponendi puhul, järgib PRIIPi koostaja käesoleva jaotise meetodit selle teguri või nende tegurite arvessevõtmiseks.
26. Tehakse kindlaks PRIIPi erinevad komponendid, mis mõjutavad PRIIPi tootlust, et käsitleda neid komponente, mis ei ole täielikult ega osaliselt sõltuvad teguri(te)st, mis ei ole turul jälgitav(ad), kooskõlas käesolevas lisas kategooriate 1, 2 ja 3 PRIIPide puhul asjakohaste meetoditega. Kõigi nende komponentide jaoks arvutatakse VEV.
27. PRIIPi komponenti puhul, mis sõltub täielikult või osaliselt teguri(te)st, mis ei ole turul jälgitav(ad), järgitakse usaldusväärseid ning üldtunnustatud sektoraalseid ja regulatiivseid standardeid asjakohaste ootuste kindlaksmääramiseks seoses nende teguri(te) tulevase mõjuga ning selle mõjuga seotud võimaliku ebakindlusega. Kui komponent ei ole täielikult sõltuv tegurist, mis ei ole turul jälgitav, kasutatakse turutegurite arvessevõtmiseks *bootstrap*-meetodit, nagu seda on kirjeldatud kategooria 3 PRIIPide puhul. PRIIPi komponendi VEV on kombinatsioon *bootstrap*-meetodist ning usaldusväärsete ja üldtunnustatud sektoraalsete ja regulatiivsete standarditest asjakohaste ootuste kindlaksmääramiseks seoses nende tegurite tulevase mõjuga, mis ei ole turul jälgitavad.
28. PRIIPi iga komponendi VEV-i kaalutakse proportsionaalselt, et saada PRIIPi üldine VEV. Komponente kaaludes võetakse arvesse toote omadusi. Kui see on asjakohane, võetakse arvesse toote algoritme, mis leevendavad tururiski, ning kasumliku komponendi eripärasid.
29. Kategooria 4 PRIIPide puhul, mida iseloomustab kapitali tingimusteta kaitse, võib PRIIPi koostaja eeldada, et VaR tõenäosusega 97,5 % on võrdne tingimusteta kapitalikaitse tasemega soovitava hoidmisperioodi lõpus diskonteerituna eeldatavat riskivaba diskontomäära kasutades käesolevale kuupäevale.

2. OSA

Krediidiriski hindamise meetodika

I. ÜLDNÕUDED

30. PRIIPi või selle alusinvesteeringute või -positsioonide puhul eeldatakse krediidiriski olemasolu, kui PRIIPi või selle alusinvesteeringute või -positsioonide tulu sõltub koostaja või sellise osapoole, kes on kohustatud tegema investorile otseselt või kaudselt vastavaid makseid, krediidikvaliteedist. PRIIPi puhul, mille MRM on 7, ei ole krediidiriski hindamine nõutav.
31. Kui mõni üksus tegeleb otseselt jaeinvestorile PRIIPi eest makse tegijana, tuleb hinnata selle üksuse krediidikvaliteeti, kes on otsene võlgnik.

32. Kui võlgniku või ühe või mitme kaudse võlgniku kõik maksekohustused on teise üksuse (garantii andja) poolt tingimusteta ja tühistamatult tagatud, võib kasutada garantii andja krediidiriski hinnangut, kui see on vastava(te) võlgniku või võlgnike krediidiriski hinnangust soodsam.
33. PRIIPide puhul, mis on alusinvesteeringutele või -meetoditele avatud, sealhulgas PRIIPide puhul, kellest endast tuleneb krediidirisk või kes teevad alusinvesteeringuid, millest tuleneb krediidirisk, tuleb krediidiriski hinnata seoses nii PRIIPist endast kui ka alusinvesteeringutest või -positsioonidest (sealhulgas teiste PRIIPide positsioonidest) tuleneva krediidiriskiga, lähtudes aluspositsioonide arvessevõtmise meetodist ning rakendades vajadusel kaskaad-hindamise põhimõtet.
34. Kui krediidirisk tekib täielikult alusinvesteeringute või -positsioonide (sealhulgas teiste PRIIPide suhtes) tasandil, ei hinnata krediidiriski PRIIPi enda tasandil, vaid kõnealuste alusinvesteeringute või -positsioonide tasandil aluspositsioonide arvessevõtmise meetodil. Kui PRIIP on vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtja (eurofond) või alternatiivne investeerimisfond (AIF), käsitletakse eurofondi või AIFi ennast krediidiriski mitte põhjustavana, samas kui vajadusel hinnatakse eurofondi või AIFi alusinvesteeringuid või -positsioone.
35. Kui PRIIP on avatud positsioon mitme alusinvesteeringu suhtes, mis tekitavad krediidiriski positsiooni, hinnatakse eraldi igast alusinvesteeringust, mis moodustab vähemalt 10 % positsiooni PRIIPi koguvaradest või -väärtusest, tekkivat krediidiriski.
36. Alusinvesteeringute või -positsioonide puhul börsil kaubeldavates tuletisinstrumentides või kliiritud börsivälistes tuletisinstrumentides eeldatakse krediidiriski hindamisel, et need krediidiriski ei sisalda. Krediidiriski olemasolu ei arvestata juhul, kui positsioon on täielikult ja sobival tagatisvaraga kaetud või kui tagatisvaraga katmata positsioonid, mis sisaldavad krediidiriski, moodustavad alla 10 % PRIIPi koguvaradest või -väärtusest.

II. KREDIIDIRISKI HINDAMINE

Võlgnike krediidireitingud

37. Kui võimalik, määrab PRIIPi koostaja eelnevalt kindlaks ühe või mitu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1060/2009 ⁽²⁾ kohaselt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalves sertifitseeritud või registreeritud krediidikvaliteeti hindavat asutust, kelle krediidireitingutele krediidiriski hindamisel järjepidevalt tuginetakse. Kui selle põhimõtte järgi on saadaval mitu krediidireitingut, kasutatakse mediaanreitingut, valides paarisarvu reitingute puhul kahest keskmisest väärtusest madalama.
38. PRIIPi ja iga asjaomase võlgniku krediidiriski taseme hindamisel võetakse vastavalt aluseks järgmine:
 - a) krediidikvaliteeti hindava asutuse poolt PRIIPile määratud krediidireiting;
 - b) krediidikvaliteeti hindava asutuse poolt asjaomasele võlgnikule määratud krediidireiting;
 - c) punkti a või b (või mõlema) kohase krediidireitingu puudumisel käesoleva lisa punktis 43 sätestatud vaikimisi krediidireiting.

Krediidireitingute paigutamine krediidikvaliteedi astmetele

39. Krediidikvaliteeti hindavate asutuste krediidireitingute paigutamine objektiivsele krediidikvaliteedi astmete skaalale põhineb komisjoni rakendusmäärusel (EL) 2016/1800 ⁽³⁾.
40. Aluspositsioonide arvessevõtmise meetodi abil hinnatavate krediidiriskide puhul peab määratav krediidikvaliteedi aste vastama kõigi asjaomaste võlgnike, kelle krediidikvaliteeti tuleb arvesse võtta, krediidikvaliteedi astmete kaalutud keskmisele proportsionaalselt koguvaradega, mida nad vastavalt esindavad.
41. Kaskaadi põhimõttel hinnatavate krediidiriskide puhul hinnatakse kõiki krediidiriski positsioone eraldi kihthaaval ning määratav krediidikvaliteedi aste on kõrgeim krediidikvaliteedi aste, arvestades, et krediidikvaliteedi astme 1 ja krediidikvaliteedi 3 hulgast kõrgeim on 3.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 11. oktoobri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/1800, milles sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediidikvaliteeti hindavate asutuste antud krediidikvaliteedi hinnangute jaotamisega objektiivsetele krediidikvaliteedi astmetele kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/138/EÜ (ELT L 275, 12.10.2016, lk 19).

42. Käesoleva lisa punkti 38 kohast krediitkvaliteedi astet korrigeeritakse PRIIPi lõpptähtaja või soovitatava hoidmisajaga, lähtudes allpool esitatud tabelist, välja arvatud juhul, kui on antud krediitkvaliteedi hinnang, mis võtab lõpptähtaega või soovitatavat hoidmisperioodi arvesse:

Käesoleva lisa punkti 38 kohane krediitkvaliteedi aste	Korrigeeritud krediitkvaliteedi aste juhul, kui PRIIPi lõpptähtaeg või soovitatav hoidmisajaga, kui PRIIPi ei ole lõpptähtaega, on kuni üks aasta	Korrigeeritud krediitkvaliteedi aste juhul, kui PRIIPi lõpptähtaeg või soovitatav hoidmisajaga, kui PRIIPi ei ole lõpptähtaega, on üks aasta kuni kaksteist aastat	Korrigeeritud krediitkvaliteedi aste juhul, kui PRIIPi lõpptähtaeg või soovitatav hoidmisajaga, kui PRIIPi ei ole lõpptähtaega, on pikem kui kaksteist aastat
0	0	0	0
1	1	1	1
2	1	2	2
3	2	3	3
4	3	4	5
5	4	5	6
6	6	6	6

43. Kui võlgnikul väliseid krediitdireitinguid ei ole, on käesoleva lisa punktis 38 osutatud vaikumisi krediitdireiting järgmine:

- krediitkvaliteedi aste 3, kui võlgnik on kohaldatavate ELi õigusaktide või õigusraamistiku alusel samaväärsena käsitletava regulatsiooni alusel reguleeritud krediitdiasutuse või kindlustusandjana ning kui võlgniku asukohariigi liikmesriigi reiting oleks krediitkvaliteedi aste 3;
- kõigi teiste võlgnike puhul krediitkvaliteedi aste 5.

III. KREDIIDIRISKI NÄITAJA

44. PRIIPile määratakse krediitrisiki näitaja (credit risk measure – CRM) skaalal 1–6, lähtudes käesoleva lisa punktis 45 kehtestatud vastavustabelist ning rakendades vastavalt vajadusele käesoleva lisa punktide 46, 47, 48 ja 49 kohaseid krediitrisiki leevendavaid tegureid või käesoleva lisa punktide 50 ja 51 kohaseid krediitrisiki suurendavaid tegureid.

45. Krediitkvaliteedi astmete alusel CRMi määramise vastavustabel

Korrigeeritud krediitkvaliteedi aste	Krediitrisiki näitaja
0	1
1	1

Korrigeeritud krediitkvaliteedi aste	Krediidiriski näitaja
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6

46. CRMiks võib määrata 1, kui PRIIPi varad või asjaomased tagatisvarad või PRIIPi maksekohustust tagavad varad
- on igal ajal kuni lõpptähtajani võrdsed PRIIPi maksekohustustega tema investorite suhtes;
 - asuvad kolmanda poole eraldiseisval kontol Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/61/EL⁽⁴⁾ või direktiivis 2014/91/EL⁽⁵⁾ sätestatutega samaväärsetel tingimustel ning
 - ei ole kohaldatavate õigusaktide alusel mingil juhul kättesaadavad koostaja teistele võlausaldajatele.
47. CRMiks võib määrata 2, kui PRIIPi varad või asjaomased tagatisvarad või PRIIPi maksekohustust tagavad varad
- on igal ajal kuni lõpptähtajani võrdsed PRIIPi maksekohustustega tema investorite suhtes;
 - on määratletud ja asuvad kontodel või registrites, lähtudes kohaldatavatest õigusaktidest, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja direktiivi 2009/138/EÜ⁽⁶⁾ artiklitest 275 ja 276 ning
 - on sellised, et jaeinvestorite nõuded on rahuldamise järjekorras PRIIPi koostajale või investorile otseselt või kaudselt makseid tegema kohustatud osapoole teiste võlausaldajate nõuetest eespool.
48. Kui krediidiriski hinnatakse aluspositsioonide arvessevõtmise meetodil või kaskaadi põhimõttel, võib samuti rakendada käesoleva lisa punktide 46 ja 47 kohaseid leevendavaid tegureid seoses iga alusvõlgnikuga.
49. Kui PRIIP ei suuda käesoleva lisa punkti 47 kriteeriumeid täita, võib vähendada käesoleva lisa punkti 45 kohast CRMi ühe klassi võrra, kui jaeinvestorite nõuded on direktiivi 2014/59/EL artikli 108 järgi rahuldamise järjekorras PRIIPi investorile otseselt või kaudselt makseid tegema kohustatud osapoole tavaliste võlausaldajate nõuetest eespool, tingimusel, et võlgniku suhtes kohaldatakse asjakohaseid usaldatavusnõudeid seoses varade ja kohustuste sobiva kombineerimisega.
50. Käesoleva lisa punkti 45 kohast CRMi suurendatakse kahe klassi võrra, kui jaeinvestori nõuded on eelisevõlausaldajate nõuetest rahuldamise järjekorras tagapool.
51. Käesoleva lisa punkti 45 kohast CRMi suurendatakse kolme klassi võrra, kui PRIIP on osa PRIIPi võlgniku omavahenditest, nagu need on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013⁽⁷⁾ artikli 4 lõike 1 punktis 118 või direktiivi 2009/138/EÜ artiklis 93.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/91/EL, millega muudetakse direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtipaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta seoses depositeerimise ülesannete, tasustamispoliitika ja karistustega (ELT L 257, 28.8.2014, lk 186).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

3. OSA

Tururiski ja krediidiriski koondamine riski koondnäitajaks

52. Üldine riski koondnäitaja määratakse CRM ja MRM klasside kombinatsiooni alusel, lähtudes järgmisest tabelist:

CRM klass \ MRM klass	MR1	MR2	MR3	MR4	MR5	MR6	MR7
CR1	1	2	3	4	5	6	7
CR2	1	2	3	4	5	6	7
CR3	3	3	3	4	5	6	7
CR4	5	5	5	5	5	6	7
CR5	5	5	5	5	5	6	7
CR6	6	6	6	6	6	6	7

Riski koondnäitaja seisukohast oluliste andmete jälgimine

53. PRIIPi koostaja jälgib MRM-klassi arvutamise seisukohast olulisi turuandmeid ning kui MRM-klass muutub erinevaks MRM-klassiks, määrab PRIIPi koostaja vastava MRM-klassi MRM-klassile, millele PRIIP on vastanud viimasel neljal kuul enamiku võrdluspunktide puhul.
54. Samuti jälgib PRIIPi koostaja CRM-klassi arvutamise seisukohast olulisi krediidiriski kriteeriumeid ning kui nende kriteeriumite alusel CRM-klass muutuks erinevaks CRM-klassiks, määratakse PRIIP vastavasse CRM-klassi.
55. MRM-klass vaadatakse alati läbi pärast PRIIPi koostaja otsust seoses PRIIPi investeerimispoliitika ja/või -strateegiaga. Neil juhtudel käsitletakse võimalikku MRMi muutumist PRIIPile uue MRM-klassi määramisena ning seda tehakse seetõttu kooskõlas PRIIPi kategooriale MRM-klassi määramise üldreeglitega.

4. OSA

Likviidsusrisk

56. PRIIPil arvatakse olevat oluliselt asjakohane likviidsusrisk, kui täidetud on üks järgmistest kriteeriumitest:

- PRIIP on lubatud kauplemisele järelturul või alternatiivses likviidsusvahendis ning turukorraldajate ega PRIIPi koostajate poolt ei ole võetud kohustust pakkuda likviidsust, nii et likviidsus sõltub ainult ostjate ja müüjate olemasolust järelturul või alternatiivses likviidsusvahendis, võttes arvesse, et tootega regulaarne kauplemine ühel ajahetkel ei garanteeri sama tootega regulaarset kauplemist teisel ajahetkel;
- alusinvesteeringute keskmine likviidsuse profiil on oluliselt madalam kui PRIIPi regulaarne hüvitamissagedus, kui PRIIPi pakutav likviidsus sõltub tema alusvarade likvideerimisest ja sellises ulatuses, nagu see toimub;
- PRIIPi koostaja hinnangul võib jaainvestoril olenevalt konkreetsetest turutingimustest tekkida olulisi aja ja kuludega seotud raskuseid investeeringust väljumisel toote kasutusaja vältel.

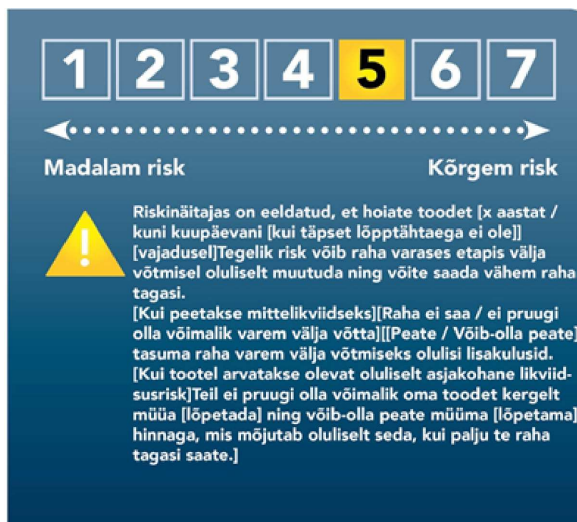
57. PRIIPi käsitletakse mittelikiidsena, kui täidetud on üks järgmistest kriteeriumitest:
- a) PRIIP ei ole lubatud kauplemisele järelturul ning PRIIPi koostaja ega kolmas isik ei edenda alternatiivset likviidsusvahendit või kehtivad alternatiivsele likviidsusvahendile olulised piiravad tingimused, sealhulgas olulised ennetähtaegse väljumise trahvid või määramata tagasivõtmishinnad või kui likviidsuse tagamist ei ole korraldatud;
 - b) PRIIP võimaldab ennetähtaegseid väljumise või tagasivõtmise võimalusi enne rakendatavat lõpptähtaega, kuid neile kehtivad olulised piiravad tingimused, sealhulgas olulised ennetähtaegse väljumise trahvid või määramata tagasivõtmishinnad, või PRIIPi koostaja eelneval nõusolekul ja tema vastaval äranägemisel;
 - c) PRIIP ei paku potentsiaalset ennetähtaegse väljumise või enne kohaldatavat lõpptähtaega tagasivõtmise võimalust.
58. Kõigil muudel juhtudel käsitletakse PRIIPi likviidsena.
-

III LISA

RISKI KOONDNÄITAJA ESITAMINE

Esitusviis

1. PRIIPi koostajad kasutavad riski koondnäitaja (*summary risk indicator* – SRI) esitamiseks põhiteabedokumendis allpool esitatud esitusviisi. Asjakohane arv on näidatud viisil olenevalt PRIIPi riski koondnäitajast esile tõstetud.

Riski koondnäitajaga seotud täitmisjuhised

2. Pärast SRI-d esitatud kirjeldavas selgituses selgitatakse lühidalt SRI mõtet ja aluseks olevaid riske.
3. Vahetult SRI all näidatakse soovitatava hoidmisaja vahemik. Lisaks antakse vahetult pärast SRI-d järgmistel juhtudel hoiatus:
 - a) kui PRIIPi riski peetakse teistsuguse hoidmisaja puhul oluliselt suuremaks;
 - b) kui PRIIPil arvatakse olevat oluline likviidsusrisk või seda peetakse mittelikviidseks, olenemata sellest, kas see on olemuslikult lepinguline või mitte.
4. Iga PRIIPi puhul kasutatavana peab kirjeldav selgitus sisaldama järgmist:
 - a) paksus kirjas hoiatus juhul, kui:
 - i) PRIIPil arvatakse olevat valuutarisk, millele viidatakse käesoleva määruse (element C) artikli 3 lõike 2 punktis c;
 - ii) PRIIP sisaldab võimalikku kohustust suurendada algset investeringut (element D);
 - b) kui see on kohaldatav, siis kirjeldav selgitus riskide kohta, mis on PRIIPi puhul olulised ja mida ei ole riski koondnäitajas piisavalt arvesse võetud (element E);
 - c) selgitus:
 - i) kui see on asjakohane, siis selle kohta, et PRIIP hõlmab (osalist) kapitalikaitset tururiski vastu, sealhulgas sellise investeeritud kapitali protsent, mis on kaitstud (element F);
 - ii) piirangute eritingimuste kohta, kui (osaline) kapitalikaitse tururiski vastu on piiratud (element G);
 - iii) kui see on asjakohane, siis selle kohta, et PRIIPil puudub kapitalikaitse tururiski vastu (element H);
 - iv) kui see on asjakohane, siis selle kohta, et PRIIPil puudub kapitalikaitse krediidiriski vastu (element I);
 - v) piirangute eritingimuste kohta, kui kapitalikaitse krediidiriski vastu on piiratud (element J).

5. Erinevaid investeerimisvõimalusi pakkuvate PRIIPide puhul kasutavad PRIIPi koostajad riski koondnäitaja esitamiseks käesoleva lisa punktis 1 osutatud vormingut, näidates kõiki pakutavaid riskiklasse alates madalaimast kuni kõrgeimani.
6. Tuletisinstrumentide puhul, mis on reguleeritud turul või määruse (EL) nr 600/2014 artikli 28 kohaselt reguleeritud turuga samaväärsena käsitletaval kolmanda riigi turul kaubeldavad futuurid, ostuoptsioonid või müügioptsioonid, tuleb lisada elemendid A, B ja kui see on asjakohane, siis H.

Kirjeldavad selgitused

7. Riski koondnäitaja esitamisel, sealhulgas käesoleva lisa punkti 4 kohaldamisel, kasutatakse vastavalt vajadusele järgmisi kirjeldavaid selgitusi:

[Element A] Riski koondnäitaja on suunis käesoleva toote riskitaseme kohta võrreldes teiste toodetega. See näitab, kui tõenäoline on, et toode kaotab raha turul toimuva arengu tõttu või selle tõttu, et me ei suuda teile maksta.

[Element B] Oleme klassifitseerinud käesoleva toote klassi [1/2/3/4/5/6/7] 7-st, mis on [1=„madalaim“/2=„madal“/3=„keskmisest madalam“/4=„keskmine“/5=„keskmisest kõrgem“/6=„kõrguselt teine“/7=„kõrgeim“] riskiklass.

[Peale selle lisage lihtsas keeles koostatud maksimaalselt 300 tähemärgi pikkune lühiselgitus toote klassifitseerimise kohta]

[Selgituse näide: See tähendab, et potentsiaalne kahjum tulevases arengust on [1=„väga väike“/2=„väike“/3=„keskmisest väiksem“/4=„keskmine“/5=„keskmisest suurem“/6=„suur“/7=„väga suur“] ning et võimalus, et kehvad turutingimused mõjutavad [meie]/[X] võimet teile maksta on [1, 2=„väga väike“/3=„väike“/4=„keskmine“/5=„suur“/6=„väga suur“].

[[Vajadusel:] Element C, paksus kirjas] Pange tähele valuutariski. Saate makseid teises valuutas, mistõttu sõltub teie saadav lõplik tulu kahe valuuta vahelisest vahetuskursist. Seda riski ei võeta eespool antud näitajas arvesse.

[[Vajadusel:] [Element D] Teatud asjaoludel võidakse teilt nõuda täiendavate maksete tegemist kahjumi katmiseks. (paksus kirjas) Kogukahju, mida võite saada, võib ületada oluliselt investeeritud summat.

[Vajadusel:] [Element E] [Selgitada kuni 200 tähemärgi ulatuses teisi PRIIPi seisukohast olulisi riske, mis ei sisaldu riski koondnäitajas]

[Vajadusel:] [Element F] [Teil on õigus saada tagasi vähemalt [sisestage %] oma kapitalist. Seda ületavad võimalikud summad ja võimalikud lisatulud sõltuvad tulevases turu tootlusest ja on ebakindlad.]

[Vajadusel:] [Element G] [Kõnealune kaitse turu tulevase tootluse suhtes siiski ei rakendu, kui te [...]]

— [kui kohaldatakse ennetähtaegse väljumise tingimusi] võtate raha välja enne [... aastat/kuud/päeva]]

— [kui teha tuleb pidevaid makseid] ei tee oma makseid õigeaegselt.

— [kui kohaldatakse muid piiranguid: selgitage neid kuni [...] tähemärgi ulatuses lihtsas keeles.]

[Vajadusel:] [Element H] [Käesolev toode ei hõlma kaitset turu tulevase tootluse suhtes, mis tähendab, et võite oma investeeringu osaliselt või täielikult kaotada.]

[Vajadusel:] [Element I] [Kui (me) ei suuda teile võlgnetavat summat maksta, võite kaotada kogu oma investeeringu.]

[Vajadusel:] [Element J] [Võite siiski saada abi teatud tarbijakaitse skeemist (vaata jaotist „Mis juhtub, kui me ei saa väljamakset teha?“). Eespool märgitud näitaja ei võta seda kaitset arvesse.]

IV LISA

TOOTLUSE STSENAARIUMID

Stsenaariumite arv

1. Neli käesoleva määruse kohast tootluse stsenaariumit, mis näitavad võimalike tootluste vahemikke, on järgmised:
 - a) soodne stsenaarium;
 - b) mõõdukas stsenaarium;
 - c) ebasoodne stsenaarium;
 - d) stressistsenaarium.
2. Stressistsenaariumis kirjeldatakse toote olulisi ebasoodsaid mõjusid, mida käesoleva lisa punkti 1 alapunkti c kohane ebasoodne stsenaarium ei hõlma. Stressistsenaariumis kirjeldatakse vaheperioode, kui neid perioode näidatakse käesoleva lisa punkti 1 alapunktide a–c kohastes tootluse stsenaariumites.
3. Kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul põhineb täiendav stsenaarium punkti 1 alapunktis b osutatud mõõdukal stsenaariumil, kui tootlus on investeringu tulu seisukohast oluline.

Stsenaariumi väärtuste arvutamine soovitatava hoidmisaja puhul

4. Stsenaariumi väärtused erinevate tootluse stsenaariumite puhul arvutatakse sarnaselt tururiski näitajaga. Stsenaariumite väärtused arvutatakse soovitatava hoidmisaja kohta.
5. Ebasoodne stsenaarium on PRIIPi väärtus 10. protsentiilil.
6. Mõõdukas stsenaarium on PRIIPi väärtus 50. protsentiilil.
7. Soodne stsenaarium on PRIIPi väärtus 90. protsentiilil.
8. Stressistsenaarium annab PRIIPi väärtuse, mis tuleneb käesoleva lisa punktides 10 ja 11 kategooria 2 PRIIPide puhul ja käesoleva lisa punktides 12 ja 13 kategooria 3 PRIIPide puhul sätestatud metoodikast.
9. Kategooria 2 PRIIPide puhul on eeldatavad väärtused soovitatava hoidmisaja lõpus järgmised:
 - a) Ebasoodne stsenaarium:

$$\text{Exp} [M1 * N + \sigma \sqrt{N} * (-1,28 + 0,107 * \mu_1 / \sqrt{N} + 0,0724 * \mu_2 / N - 0,0611 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

- b) Mõõdukas stsenaarium:

$$\text{Exp} [M1 * N - \sigma \mu_1 / 6 - 0,5 \sigma^2 N]$$

- c) Soodne stsenaarium:

$$\text{Exp} [M1 * N + \sigma \sqrt{N} * (1,28 + 0,107 * \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0724 * \mu_2 / N + 0,0611 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

kus N on soovitatava hoidmisaja kauplemissperioodide arv ning teised tegurid on määratletud II lisa punktis 12.

10. Kategooria 2 PRIIPide puhul arvutatakse stressistsenaarium järgmiselt.

- a) Määratakse kindlaks pikkuse w alavahemik, mis vastab järgmistele vahemikele:

	1 aasta	> 1 aasta
Päevahinnad	21	63
Nädalahinnad	8	16
Kuuhinnad	6	12

- b) Määratakse iga pikkuse w alavahemiku ajaloolised lognormaalsed tulud r_t , kus $t = t_0, t_1, t_2, \dots, t_N$.
- c) Mõõdetakse volatiilsust allpool esitatud valemi kohaselt, alustades $t_i = t_0$, liikudes kuni $t_i = t_{N-w}$

$${}^w\sigma_S = \sqrt{\frac{\sum_{t_i}^{t_i+w} (r_{t_i} - {}^{t_i+w}M_1)^2}{M_w}}$$

kus M_w on alavahemiku vaatluste arv ja ${}^{t_i+w}M_1$ on vastava alavahemiku kõigi ajalooliste lognormaalsete tulude keskvaartus.

- d) Tuletada väärtus, mis vastab 99. protsentiilile ühe aasta puhul ja 90. protsentiilile muude hoidmisaegade puhul. See väärtus on stressistsenaariumikohane volatiilsus ${}^w\sigma_S$.

11. Kategooria 2 PRIIPide puhul on eeldatavad väärtused soovitatava hoidmisaja lõpus stressistsenaariumi puhul järgmised:

$$\text{Scenario}_{\text{Stress}} = e \left[{}^w\sigma_S * \sqrt{N} * \left(z_a + \left[\frac{(Z_a^2 - 1)}{6} \right] * \frac{\mu_1}{\sqrt{N}} + \left[\frac{(z_a^3 - 3z_a)}{24} \right] * \frac{\mu_2}{N} - \left[\frac{(2z_a^3 - 5z_a)}{36} \right] * \frac{\mu_1^2}{N} \right) - 0,5 {}^w\sigma_S^2 N \right]$$

kus z_a on PRIIPi enda valitud väärtus äärmusliku protsentiili juures, mis vastab 1 %-le ühe aasta puhul ja 5 %-le muude hoidmisaegade puhul.

12. Kategooria 3 PRIIPide puhul tehakse soodsa, mõõduka ja ebasoodsa tootluse stsenaariumite arvutamisel järgmised kohandused:

- a) iga vara või varaklassi oodatav tulu on II lisa punktis 6 osutatud perioodil täheldatud tulu;
- b) eeldatav tootlus arvutatakse soovitatava hoidmisaja lõpul ning ilma diskonteerimata eeldatavat tootlust eeldatavat riskivaba diskontomäära kasutades.

13. Kategooria 3 PRIIPide puhul tehakse stressistsenaariumi arvutamisel järgmised kohandused:

- a) tuletatakse käesoleva lisa punkti 10 määratletud meetodika alusel stressistsenaariumikohane volatiilsus ${}^w\sigma_S$;
- b) allpool esitatud valemi kohaselt arvutatakse ümber ajaloolised tulud r_t ;

$$r_t^{\text{adj}} = r_t * \frac{{}^w\sigma_S}{\sigma_S}$$

- c) vastavalt II lisa punktile 22 kohaldatakse r_t^{adj} suhtes bootstrap-meetodit;
- d) arvutatakse iga lepingu tulu, liites valitud perioodide tulud ja korrigeerides seda tulu, et tagada, et eeldatav tulu mõõdetuna simuleeritud tulude jaotusest oleks järgmine:

$$E^* [r_{\text{bootstrapped}}] = -0,5 {}^w\sigma_S^2 N$$

kus $E^*[r_{\text{bootstrapped}}]$ on uus simuleeritud keskvaartus.

14. Kategooria 3 PRIIPide puhul on stressistsenaarium PRIIPi väärtus käesoleva lisa punktis 13 sätestatud simuleeritud jaotuse äärmusliku z_a protsentiili juures, nagu on määratletud käesoleva lisa punktis 11.

15. Kategooria 4 PRIIPide puhul kasutatakse II lisa punkti 27 kohast meetodit nende tegurite puhul, mis ei ole turul jälgitavad, kombineerituna vajadusel kategooria 3 PRIIPide puhul kasutatava meetodiga. Käesoleva lisa punktides 9–11 kategooria 2 PRIIPide jaoks ja käesoleva lisa punktides 12–14 kategooria 3 PRIIPide jaoks sätestatud asjakohaseid meetodeid kasutatakse PRIIPi vastavate komponentide suhtes, kui PRIIPi kuulub erinevaid komponente. Tootluse stsenaariumid on vastavate komponentide kaalutud keskmised. Tootluse arvutamisel võetakse arvesse toote omadusi ja kapitalitagatise.

16. II lisa punkti 4 alapunktis a määratletud kategooria 1 PRIIPide ning II lisa punkti 4 alapunktis b määratletud kategooria 1 PRIIPide puhul, mis ei ole reguleeritud turul või määruse (EL) nr 600/2014 artikli 28 kohaselt reguleeritud turuga samaväärsena käsitletava kolmanda riigi turul kaubeldavad futuurid, ostuoptsioonid või müügiptsioonid, arvutatakse tootluse stsenaariumid käesoleva lisa punktide 12–14 alusel.

17. Kategooria 1 PRIIPide puhul, mis on reguleeritud turul või määruse (EL) nr 600/2014 artikli 28 kohaselt reguleeritud turuga samaväärsena käsitletaval kolmanda riigi turul kaubeldavad futuurid, ostuoptsioonid või müügioptsioonid, tuleb lisada tootluse stsenaariumid väljamaksete struktuuri graafikute vormis. Esitatakse graafik, mis näitab erinevatel alusväärtuse tasemetel tootlust kõigi stsenaariumite puhul. Graafiku horisontaaltelg näitab erinevaid võimalikke alusväärtuse hindu ning vertikaaltelg näitab kasumit või kahjumit alusväärtuse erinevate hindade juures. Graafik näitab iga alusväärtuse hinna kohta sellest tulenevat kasumit või kahjumit ning alusväärtuse hinda, mille puhul kasum või kahjum võrdub nulliga.
18. II lisa punkti 4 alapunktis c osutatud kategooria 1 PRIIPide puhul esitatakse käesoleva lisa punkti 1 alapunktides a–c sätestatud tootluse stsenaariumite eeldatavate väärtuste kohta põhjendatud ja konservatiivsed parimad hinnangud soovitatava hoidmisaja lõpu seisuga.

Valitud ja näidatavad stsenaariumid peavad olema kooskõlas põhiteabedokumendis esitatava muu teabega, sealhulgas PRIIPi üldise riskiprofiiliga ja täiendama seda. PRIIPi koostaja tagab stsenaariumite kooskõla organisatsioonisiseste otsustega tootehalduse alal, muu hulgas PRIIPi koostaja poolt PRIIPi suhtes tehtud stressitestidega, ning muu põhiteabedokumendis sisalduva teabe koostamisel saadud andmete ja analüüsiga.

Stsenaariumid valitakse nii, et need esindaksid tasakaalustatult toote tulemusi nii soodsates kui ka ebasoodsates tingimustes, kuid näidatakse ainult stsenaariumeid, mille esinemist võib mõistlikult eeldada. Stsenaariumeid ei valita viisil, mis tõstaks soodsaid tulemusi ebasoodsate arvel põhjendamatult esile.

Eeldatavate väärtuste arvutamine hoidmise vaheperioodide puhul

19. PRIIPide puhul, mille soovitatav hoidmisaeg on üle 1 aasta, kuid alla 3 aasta, esitatakse tootlus 2 erineva hoidmisaja kohta: esimese aasta lõpul ning soovitatava hoidmisaja lõpul.
20. PRIIPide puhul, mille soovitatav hoidmisaeg on vähemalt 3 aastat, esitatakse tootlus 3 erineva hoidmisaja kohta: esimese aasta lõpul, soovitatavast hoidmisajast poole möödumisel, mis ümardatakse lähima täisaastani ülespoole, ning soovitatava hoidmisaja lõpul.
21. PRIIPide puhul, mille soovitatav hoidmisaeg on 1 aasta või alla selle, hoidmise vaheperioodide tootluse stsenaariumeid ei esitata.
22. Kategooria 2 PRIIPide puhul arvutatakse vaheperioodide kohta esitatavad väärtused käesoleva lisa punktides 9–11 antud valemeid kasutades, milles N määratletakse kauplemisperioodide arvuna vaheperioodi alguskuupäevast kuni selle lõpuni.
23. Kategooria 1 ja kategooria 4 PRIIPide puhul teeb PRIIPi koostaja vaheperioodide kohta esitatavate väärtuste hinnangud meetodil, mis on kooskõlas hinnanguga soovitatava hoidmisaja lõpu kohta. Sellega seoses peab PRIIPi väärtuse kohta hinnangu andmiseks iga vaheperioodi alguses kasutatav meetod andma kogu soovitatava hoidmisperioodi jaoks sama väärtuse nagu vastavalt käesoleva lisa punktides 16 ja 15 kirjeldatud meetodite järgi.
24. Kategooria 3 PRIIPide puhul valib PRIIPi koostaja soovitatavast hoidmisajast varasema vaheperioodi soodsa, mõõduka, ebasoodsa ja stressistsenaariumi koostamiseks kolm II lisa punktides 16 kuni 24 osutatud MRMi arvutamiseks kasutatavat alussimulatsiooni ja ühe käesoleva lisa punktis 13 osutatud alussimulatsiooni, lähtudes ainult alustasemetest ning tehes seda sellisel viisil, et PRIIPi simuleeritud väärtus sel vaheperioodil on tõenäoliselt kooskõlas vastava stsenaariumiga.
- a) Vaheperioodi soodsa, mõõduka, ebasoodsa ja stressistsenaariumi koostamiseks kategooria 3 PRIIPi puhul, millel on üks alusvara ja mille väärtuse kohta on teada, et see on alusvara hinnataseme kasvav funktsioon, valib PRIIPi koostaja kolm II lisa punktides 16 kuni 24 osutatud MRMi arvutamiseks kasutatavat alussimulatsiooni ja ühe käesoleva lisa punktis 13 osutatud alussimulatsiooni, mis toovad kaasa vastavalt 90. protsentiili taseme soodsa stsenaariumi korral, 50. protsentiili taseme mõõduka stsenaariumi korral, 10. protsentiili taseme ebasoodsa stsenaariumi korral ja protsentiili taseme, mis vastab 1 %-le ühe aasta puhul ja 5 %-le muude hoidmisaegade puhul stressistsenaariumi korral.

- b) Vaheperioodi soodsa, mõõduka, ebasoodsa ja stressistsenaariumi koostamiseks kategooria 3 PRIIPi puhul, millel on üks alusvara ja mille väärtuse kohta on teada, et see on alusvara hinnataseme kahanev funktsioon, valib PRIIPi koostaja kolm II lisa punktides 16 kuni 24 osutatud MRMi arvutamiseks kasutatavat alussimulatsiooni ja ühe käesoleva lisa punktis 13 osutatud alussimulatsiooni, mis toovad kaasa vastavalt 90. protsentiili taseme ebasoodsa stsenaariumi korral, 50. protsentiili taseme mõõduka stsenaariumi korral, 10. protsentiili taseme soodsa stsenaariumi korral ja protsentiili taseme, mis vastab 1 %-le ühe aasta puhul ja 5 %-le muude hoidmisaegade puhul stressistsenaariumi korral.
- c) Vaheperioodi soodsa, mõõduka, ebasoodsa ja stressistsenaariumi koostamiseks punktides a ja b nimetatata kategooria 3 PRIIPi puhul valib PRIIPi koostaja alusvara väärtused, mis on kooskõlas PRIIPi 90., 50. ja 10. protsentiili tasemetega ja protsentiili tasemega, mis vastab 1 %-le ühe aasta puhul ja 5 %-le muude hoidmisaegade puhul, ning kasutab PRIIPi väärtust määrava simulatsiooni sisendväärtustena neid väärtuseid.
25. Kategooria 1 PRIIPide puhul, mis on reguleeritud turul või määruse (EL) nr 600/2014 artikli 28 kohaselt reguleeritud turuga samaväärsena käsitletaval kolmanda riigi turul kaubeldavad futuurid, ostuoptsioonid või müügioptsioonid, vaheperioodi tootluse stsenaariumeid ei lisata.
26. Vaheperioodide soodsa, mõõduka ja ebasoodsa stsenaariumi puhul peab PRIIPi väärtuse lugemiseks erinevatel protsentiilidel kasutatav jaotus olema kooskõlas viimasel viiel aastal kõigi PRIIPi väärtust määravate turuinstrumentide puhul jälgitud tulude ja volatiilsusega. Vaheperioodide stressistsenaariumi puhul peab PRIIPi väärtuse lugemiseks erinevatel protsentiilidel kasutatav jaotus olema kooskõlas kõigi PRIIPi väärtust määravate turuinstrumentide simuleeritud jaotusega, nagu on sätestatud punktides 11 ja 13.
27. Ebasoodsat stsenaariumit kasutatakse PRIIPi väärtuse hinnanguna vaheperioodi alguses, mis on kooskõlas 10. protsentiiliga.
28. Mõõdukast stsenaariumit kasutatakse PRIIPi väärtuse hinnanguna vaheperioodi alguses, mis on kooskõlas 50. protsentiiliga.
29. Soodsat stsenaariumit kasutatakse PRIIPi väärtuse hinnanguna vaheperioodi alguses, mis on kooskõlas 90. protsentiiliga.
30. Stressistsenaarium on PRIIPi väärtuse hinnang vaheperioodi alguses kooskõlas simuleeritud jaotuse protsentiili tasemega, mis vastab 1 %-le ühe aasta puhul ja 5 %-le muude hoidmisaegade puhul, nagu on sätestatud punktis 13.

Üldnõuded

31. PRIIPi tootlus arvutatakse pärast kõikide kirjeldatava stsenaariumi ja hoidmisperioodi puhul VI lisa kohaselt kohaldatavate kulude mahaarvamist.
32. Tootlus esitatakse rahaihikutes. Kasutatavad summad peavad olema kooskõlas VI lisa punktis 90 osutatud summadega.
33. Tootlus tuleb esitada ka protsentuaalselt investeringu keskmise aastase tuluna. Selle näitaja arvutamisel võetakse netotootlust arvesse lugejas ja algset investeringut või makstud hinda nimetajas.

PRIIPide puhul, millel algset investeringut või makstud hinda ei ole (näiteks futuurlepingute või vahetuslepingute puhul), arvutatakse protsent, võttes nimetajas arvesse lepingu nimiväärtust ning lisatakse seda arvutust selgitav joonealune märkus.

34. Kindlustuspõhise investeerimistoote puhul toimitakse investeringu tootluse stsenaariumite arvutamisel lisaks eespool punktis 15 osutatud meetoditele järgmiselt:
- arvesse võetakse tulevast kasumiosalust;
 - eeldused tulevase kasumiosaluse kohta peavad olema kooskõlas eeldusega alusvarade aastase tulumäära kohta;

- c) eeldused tulevaste kasumite jaotamise kohta PRIIPi koostaja ja jaeinvestori vahel ning teised eeldused tulevaste kasumite jaotamise kohta peavad olema realistlikud ja kooskõlas PRIIPi koostaja hetkel rakendatava äritava ja -strateegiaga. Kui on piisavalt tõendeid, et ettevõtja muudab oma äritava või -strateegiat, peavad eeldused tulevase kasumijaotuse kohta vastama muudetud tavale või strateegiale. Direktiivi 2009/138/EÜ reguleerimisalasse kuuluvate elukindlustusandjate puhul peavad kõnealused eeldused olema kooskõlas eeldustega tulevaste juhtimis- toimingutega, mida kasutatakse kindlustustehniliste eraldiste väärtuse arvutamisel Solventsus II bilansis;
- d) kui mõni tootluste komponent seondub kasumiosalusega, mida makstakse vabatahtlikul alusel, eeldatakse seda komponenti ainult soodsa tootluse stsenaariumis;
- e) tootluse stsenaariumid arvutatakse käesoleva lisa punktis 32 sätestatud investeeringusummade alusel.
-

V LISA

TOOTLUSE STSENAARIUMITE ESITAMISE MEETODID

1. OSA

Üldised esitusnõuded

1. Tootluse stsenaariumite esitusviis peab olema aus, täpne ja mitteeksitav ning keskmisele jaainvestorile tõenäoliselt arusaadav.
2. Kui tootluse stsenaariumeid saab näidata ainult lõpptähtaja või soovitatava hoidmisaja suhtes, nagu IV lisa punktis 21 osutatud PRIIPide puhul, tuleb sellest käesoleva lisa 2. osa elementides E sätestatud kirjelduses selgelt teada anda.
3. Igal juhul tuleb lisada käesoleva lisa 2. osa elementides A, B, C, D ja F antud selgitused, välja arvatud IV lisa punktis 17 osutatud kategooria 1 PRIIPide puhul, mille puhul kasutatakse nende asemel kirjeldavaid selgitusi G–K.

2. OSA

Tootluse stsenaariumite esitamine

Kõigi PRIIPide, välja arvatud IV lisa punktis 17 osutatud kategooria 1 PRIIPide puhul, esitavad PRIIPi koostajad tootluse stsenaariumid, kasutades allpool esitatud vorme olenevalt sellest, kas PRIIP on ühekordse investeeingu või kindlustusmaksega või regulaarsete maksete või kindlustusmaksetega PRIIP. Vaheperioodid võivad olenevalt soovitatava hoidmisaja pikkusest olla erinevad. Kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul lisatakse täiendavad read kindlustushüvitiste stsenaariumi jaoks, lisades muu hulgas regulaarsete maksetega kindlustuspõhise investeerimistoodete puhul kumulatiivse biomeetrilise riskitasu. Selle stsenaariumi tulud näidatakse ainult absoluutväärtustes.

Vorm A: makstakse ühekordne investeeing ja/või ühekordne kindlustusmaks.

Makstakse ühekordne investeeing

Investeeing ☐		1 aasta	[3] aastat	[5] aastat (Soovitatav hoidmisaeg)
Stressistsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Ebasoodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Mõõdukas stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Soodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐

Makstakse ühekordne kindlustusmakse

Investeering ☐		1 aasta	[3] aastat	[5] aastat (Soovitatav hoidmisaeg)
Kindlustusmakse ☐				
[Üleelamise] stsenaariumid				
Stressistsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Ebasoodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Mõõdukas stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Soodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
[Surma] stsenaarium				
Kindlustusjuhtum	Kui palju võivad teie soodustatud isikud kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐

Vorm B: makstakse regulaarseid investeeringuid ja/või kindlustusmakseid

Makstakse regulaarseid investeeringuid

Investeering ☐		1 aasta	[3] aastat	[5] aastat (Soovitatav hoidmisaeg)
Stsenaariumid				
Stressistsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Ebasoodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Mõõdukas stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Soodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Kogunenud investeeringusumma		☐	☐	☐

Makstakse regulaarseid kindlustusmaksleid

Investeering Kindlustusmaksle		1 aasta	[3] aastat	[5] aastat (Soovitatav hoidmisaeg)
[Üleelamise] stsenaariumid				
Stressistsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Ebasoodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Möödukas stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Soodne stsenaarium	Kui palju võite kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
	Iga aasta keskmine tulu	☐	☐	☐
Kogunenud investeeringusumma		☐	☐	☐
[Surma] stsenaarium				
Kindlustusjuhtum	Kui palju võivad teie soodustatud isikud kulude järgselt tagasi saada	☐	☐	☐
Kogunenud kindlustusmaksed		☐	☐	☐

Tootluse stsenaariumid

[Element A] Käesolev [tabel/graafik] näitab, kui palju raha võite järgmise [soovitatav hoidmisaeg] aasta vältel erinevate stsenaariumite puhul tagasi saada, eeldades, et investeerite [...] eurot [aastas].

[Element B] Esitatud stsenaariumid illustreerivad seda, milline võiks olla teie investeeringu tootlus. Saate võrrelda seda teiste toodete stsenaariumitega.

[Element C] Esitatud stsenaariumid on tulevase tootluse hinnangud, mis põhinevad varasematel tõenditel selle kohta, kuidas kõnealuse investeeringu väärtus on varieerunud, ega ole täpsed näitajad. Teie saadav summa varieerub olenevalt turu tootlusest ja sellest, kui kaua te investeeringut/toodet hoiate.

[Element D] Stressistsenaarium näitab, kui palju raha võite tagasi saada äärmuslikes turutingimustes, ja selles ei võeta arvesse olukorda, kus me ei suuda teile maksta.

[Vajadusel] [Element E] Käesolevast tootest ei saa [lihtsalt] raha välja võtta. Seetõttu on keeruline hinnata, kui palju saaksite tagasi, kui võtaksite raha välja enne [soovitatava hoidmisaja lõpus/lõpptähtajal]. Teil kas ei ole võimalik raha varem välja võtta või peate maksma seda tehes suuri kulusid või saate suure kahjumi.

[Element F] Esitatud näitajad sisaldavad kõiki toote enda kulusid [vajadusel]:[kuid ei pruugi sisaldada kõiki kulusid, mida maksate oma tootenõustajale või turustajale][ning sisaldab teie tootenõustaja või turustaja kulusid]. Näitajad ei võta arvesse teie isiklikku maksuolukorda, mis võib samuti mõjutada seda, kui palju te tagasi saate.

[Element G] Käesolev graafik illustreerib seda, milline võiks olla teie investeeringu tootlus. Saate võrrelda seda teiste tuletisinstrumentide tootluse graafikutega.

[Element H] Esitatud graafik näitab erinevaid võimalikke tulemusi ega ole täpne näitaja selle kohta, kui palju võite tagasi saada. Teie saadav summa muutub vastavalt alusvara arengule. Graafik näitab alusvara iga väärtuse kohta, kui suur oleks toote kasum või kahjum. Horisontaaltelg näitab erinevaid võimalikke alusvara hindu lõpptähtajal ning vertikaaltelg näitab kasumit või kahjumit.

[Element I] Käesoleva toote ostmine tähendab, et eeldate alusvara hinna [tõusu/langust].

[Element J] Teie maksimaalne kahjum oleks see, et kaotate kogu oma investeeringu (makstud kindlustusmaksed).

[Element K] Esitatud näitajad sisaldavad kõiki toote enda kulusid, kuid ei pruugi sisaldada kõiki kulusid, mida maksate oma tootenõustajale või turustajale. Näitajad ei võta arvesse teie isiklikku maksuolukorda, mis võib samuti mõjutada seda, kui palju te tagasi saate.

VI LISA

KULUDE ARVUTAMISE METOODIKA

1. OSA

Kulude loetelu

I. INVESTEERIMISFONDIDE (AIFid JA EUROFONDID) KULUDE LOETELU

Avaldatavad kulud*Ühekordsed kulud*

1. Ühekordne kulu on sisenemis- või väljumiskulu, mida kas:
 - a) maksab jaeinvestor otse või
 - b) arvestatakse maha jaeinvestori saadavast või talle võlgnetavast maksest.
2. Ühekordsed kulud on jaeinvestori kantavad kulud, mida ei arvata maha AIFi või eurofondi varadest.
3. Ühekordsete kulude hulka kuuluvad muu hulgas järgmised ettemakstavad algsed kulud, mida võetakse põhiteabedokumentis avaldatavas kulude summas arvesse (loetelu ei ole ammendav):
 - a) jaotustasu sellises ulatuses, milline summa on fondivalitsejale teada. Kui tegelik summa ei ole fondivalitsejale teada, näidatakse konkreetse PRIIPi maksimaalsed võimalikud teadaolevad jaotuskulud;
 - b) koostamiskulud (ettemakstav osa);
 - c) turunduskulud (ettemakstav osa);
 - d) osalemistasu, sealhulgas maksud.

Korduvkulud

4. Korduvkulud on maksed, mis arvatakse maha AIFi või eurofondi varadest ning mis tulenevad järgmisest:
 - a) nende tegevuses tekkinud vajalikud kulud;
 - b) maksed, sealhulgas töötasud AIFiga või eurofondiga seotud või neile teenuseid pakkuvatele isikutele;
 - c) tehingukulud.
5. Korduvkulude hulka kuuluvad teiste seas järgmised kululiigid, mis arvatakse maha AIFi või eurofondi varadest ning mida võetakse põhiteabedokumentis avaldatavas kulude summas arvesse (loetelu ei ole ammendav):
 - a) kõik järgmistele isikutele tehtavad maksed, sealhulgas järgmiste isikute maksed neile, kellele nad on mõne ülesande delegeerinud:
 - i) fondivalitseja;
 - ii) fondi direktorid, kui tegemist on investeerimisühinguga;
 - iii) hoiulevõtja;
 - iv) kontohaldur(id);
 - v) investeerimisnõustajad;
 - b) kõik maksed eespool nimetatutele tegevuse edasiandmise korras teenuseid osutavatele isikutele, sealhulgas järgmistele:
 - i) hindamis- ja fondi raamatupidamisteenuste osutajad;
 - ii) osanike teenuste pakkujad, näiteks arveldusagent ja maakler-diilerid, kes on fondi osade registri omanikud ja osutavad nende osade kasu saavatele omanikele allkonto teenuseid;

- iii) tagatisvaha haldamise teenuste osutajad;
 - iv) peamaakleri teenuste osutajad;
 - v) väärtpabereid laenuks andvad vahendajad;
 - vi) varahooldus- ja samalaadsete teenuste osutajad;
- c) registreerimistasud, noteerimistasud, regulatsioonist tulenevad ja samalaadsed tasud, sealhulgas tegevusloa tasud;
 - d) kasumi ja kahjumi spetsiifiliseks käsitlemiseks eraldatud tasud;
 - e) auditi tasud;
 - f) maksed õigus- ja ekspertnõustajatele;
 - g) turustamis- ja reklaamikulud sellises ulatuses, milline summa on fondivalitsejale teada. Kui tegelik summa ei ole fondivalitsejale teada, näidatakse konkreetse PRIIPi maksimaalsed võimalikud teadaolevad jaotuskulud;
 - h) finantseerimiskulud, mis seonduvad laenamisega (mida pakuvad seotud pooled);
 - i) kolmandast isikust garantii andja pakutava kapitalitagatise kulud;
 - j) kolmandatele isikule tehtavad maksed fondi portfelli kuuluvate varade soetamise või võõrandamisega seotud vajalike kulude katmiseks (sealhulgas käesoleva lisa punktides 7 kuni 23 osutatud tehingukulud);
 - k) fondivalitseja või mis tahes seotud isiku tehingukorralduste tegemise eest saadud toodete või teenuste väärtus;
 - l) kui fond investeerib oma vara eurofondi või alternatiivsetesse investeerimisfondidesse (AIF), siis peab tema kulude koondnäitaja võtma arvesse eurofondis või AIFis tekkivaid tasusid. Arvutuses võetakse arvesse järgmist:
 - i) kui alusvara on eurofond või AIF, kasutatakse selle kõige uuemat kättesaadavat kulude koondnäitajat; see võib olla eurofondi või AIFI või seda opereeriva äriühingu või fondivalitseja avaldatud näitaja või näitaja, mille on arvutanud usaldusväärne kolmandast isikust allikas, kui see on avaldatud näitajast ajakohasem;
 - ii) kulude koondnäitajat võib vähendada nii palju, millises ulatuses on tehtud kokkulepe (ja mis ei ole juba fondi kasumi ja kahjumi arvestuses kajastatud), et alusvaraks olev AIF või eurofond vähendab või maksab tagasi investeerimisfondi kulusid;
 - iii) kui osakute soetamine või võõrandamine ei toimu eurofondi või AIFI parima ostu- ja müügihinna keskmise hinnaga, võetakse tehinguhinna ning parima ostu- ja müügihinna keskmise hinna erinevust arvesse tehingukuluna selles ulatuses, millises see ei ole arvesse võetud kulude koondnäitajas;
 - m) kui fond investeerib PRIIPi, mis ei ole eurofond või AIF, siis peab tema kulude koondnäitaja võtma arvesse alusvaraks olevas PRIIPis tekkivaid tasusid. Arvutuses võetakse arvesse järgmist:
 - i) aluseks oleva PRIIPi kõige uuem kättesaadav kulude koondnäitaja;
 - ii) kulude koondnäitajat võib vähendada selles ulatuses, millises on tehtud kokkulepe (ja mis ei ole juba fondi kasumi ja kahjumi arvestuses kajastatud), et alusvaraks olev PRIIP vähendab või maksab tagasi investeerimisfondi kulusid;
 - iii) kui osakute soetamine või võõrandamine ei toimu alusvaraks oleva PRIIPi parima ostu- ja müügihinna keskmise hinnaga, võetakse tehinguhinna ning parima ostu- ja müügihinna keskmise hinna erinevust arvesse tehingukuluna selles ulatuses, millises see ei ole arvesse võetud kulude koondnäitajas;
 - n) kui fond investeerib investeerimistootesse, mis ei ole PRIIP, siis peab tema kulude koondnäitaja võtma arvesse alusvaraks olevas investeerimistootes tekkivaid tasusid. PRIIPi koostaja kasutab kas avaldatud teavet, mis on kulude koondnäitaja põhjendatud asendusnäitaja, või koostab parima hinnangu oma maksimumtaseme kohta, lähtudes investeerimistoote kehtiva prospekti ja kõige uuema aruande ja majandusaasta aruande läbivaatamisest;

- o) tegevuskulud (või võimalikud töötasud) tasude jagamise korra alusel kolmanda isikuga selles ulatuses, mida ei ole juba arvesse võetud mõnes teises eespool nimetatud kululiigis;
- p) kasu tõhusatest portfellihoolduse meetoditest, kui seda ei maksta portfelli;
- q) käesoleva lisa II jaotises ja eriti käesoleva lisa punktides 36 kuni 46 osutatud struktureeritud fondide kaudsed kulud;
- r) fondi portfellis hoitavate aktsiate teenitud dividendid, kui need ei kogune fondi.

Lisakulud

- 6. Avaldatavas summas võetakse arvesse järgmisi lisakulude liike:
 - a) tootlusega seotud tasud, mida makstakse fondivalitsejale või muule investeerimisnõustajale, sealhulgas käesoleva lisa punktis 24 osutatud tootlustasud;
 - b) käesoleva lisa punktis 25 osutatud teenitud intressid.

Investeeringufondide spetsiifiliste kululiikide arvutamine

Tehingukulud

- 7. Tehingukulud arvutatakse aastasel baasil lähtuvalt PRIIPil eelnenud kolme aasta jooksul tekkinud tehingukulude keskmisest. Kui PRIIP on tegutsenud vähem kui kolm aastat, arvutatakse tehingukulud käesoleva lisa punktis 21 sätestatud meetodil.
- 8. PRIIPi kõik tehingukulud arvutatakse kokku käesoleva lisa punktide 9 kuni 23 kohaselt arvutatud kõigi PRIIPi vastaval perioodil tehtud üksiktehingute tehingukulude summana PRIIPi baasvaluutas. See summa arvestatakse protsentuaalseks näitajaks, jagades PRIIPi keskmiste netovaradega samal perioodil.
- 9. PRIIPil eelnenud kolmel aastal tekkinud tehingukulude arvutamisel tuleb järgmiste instrumentide investeeringute puhul arvutada tegelikud tehingukulud käesoleva lisa punktides 12 kuni 18 kirjeldatud meetodit kasutades:
 - a) vabalt võõrandatavad väärtpaberid komisjoni direktiivi 2007/16/EÜ⁽¹⁾ artikli 2 määratluse järgi;
 - b) teised instrumentid, mille puhul on olemas sagedased võimalused selle võõrandamiseks, lunastamiseks või muul moel realiseerimiseks turuosalistele avalikult teadaolevate hindadega, mis on kas turuhinnad või hinnad, mille on kättesaadavaks teinud või valideerinud emitendist sõltumatud hindamissüsteemid.
- 10. Teistes instrumentidesse või varadesse tehtud investeeringute puhul tuleb kasutada allpool käesoleva lisa punktides 19 ja 20 kirjeldatud meetodit.

Lahjendusvastaste meetmete käsitlemine

- 11. Kui PRIIPil on hinnakujundusmehhanism, mis tasakaalustab PRIIPis endas tehtavatest tehingutest tuleneva lahjenduse, võib PRIIPi hetke omanikele lahjendusvastastest mehhanismidest koguneva kasu summa PRIIPis tekkivatest tehingukuludest maha arvata, kasutades järgmist meetodit:
 - a) lahjendusvastase tasu või muu PRIIPis endas tehtava tehinguga seotud makse rahalise summa, mis makstakse PRIIPile, võib lahutada kõikidest tehingukuludest;
 - b) kasu, mida PRIIP saab osakute emiteerimisest (või muul viisil PRIIPi investeerimise võimaldamisest) muu hinnaga kui parima ostu- ja müügihinna keskmine hind või osakute tühistamisest (või muul viisil PRIIPist vahendite väljavõtmise võimaldamisest) muu hinnaga kui parima ostu- ja müügihinna keskmine hind, arvutatakse järgmiselt ning selle võib lahutada kogu tehingukuludest:
 - i) emiteeritud osakute ning parima ostu- ja müügihinna keskmise hinna erinevus korrutatuna emiteeritud osakute netoarvuga;
 - ii) tühistatud osakute ning parima ostu- ja müügihinna keskmise hinna erinevus korrutatuna tühistatud osakute netoarvuga.

⁽¹⁾ Komisjoni 19. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/16/EÜ avatud investeeringufonde (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamist käsitleva nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ rakendamise kohta seoses teatavate mõistete selgitamisega (ELT L 79, 20.3.2007, lk 11).

Tegelikud tehingukulud

12. Iga tehingu tegelikud tehingukulud arvutatakse järgmiselt:
 - a) iga PRIIPi tehtud ostu puhul lahutatakse instrumendi hind ostukorralduse teisele isikule täitmiseks edastamise hetkel (ostu „saabumishind“) tehingu realiseeritud neto täitmishinnast. saadud summa korrutatakse ostetud osakute arvuga;
 - b) iga PRIIPi tehtud ostu puhul lahutatakse tehingu realiseeritud neto täitmishind instrumendi hinnast müügi korralduse teisele isikule täitmiseks edastamise hetkel (müügi „saabumishind“); saadud summa korrutatakse müüdü osakute arvuga.
13. Realiseeritud neto täitmishind määratakse kindlaks kui hind, millega tehing täideti, sisaldades kõiki tehinguga otseselt või kaudselt seotud tasusid, komisjonitasusid, makse ja muid makseid (näiteks lahjendusvastaseid tasusid), kui neid makseid tehakse PRIIPi varadest.
14. Saabumishind määratakse kindlaks kui investeringu parima ostu- ja müügihinna keskmine hind tehingukorralduse teisele isikule edastamise hetkel. Korralduste puhul, mille tehing tehakse päeval, mis ei ole korralduse algselt teisele isikule edastamise päev, määratakse saabumishind kindlaks tehingupäeva avamishinnana või kui avamishinda ei ole, siis eelmise sulgemishinnana. Kui hind ei ole tehingukorralduse teisele isikule edastamise hetkel kättesaadav (seetõttu, et korraldus algatatakse väljaspool turu tööaega või börsiväliste turgude puhul siis, kui näiteks päeviseste hindade läbipaistvus puudub), määratakse saabumishind tehingupäeva avamishinnana või kui avamishinda ei ole, eelmise sulgemishinnana. Kui tehing täidetakse ilma teisele isikule edastamata, määratakse saabumishind kindlaks investeringu parima ostu- ja müügihinna keskmine hinnana tehingu täitmise hetkel.
15. Kui teave teisele isikule tehingu korralduse esitamise aja kohta puudub (või seda ei ole piisava täpsusega) või kui sel ajal puudub teave hinna kohta, on lubatud saabumishinnana kasutada investeringu avamishinda tehingupäeval või kui avamishind ei ole kättesaadav, siis eelmist sulgemishinda. Kasutades tehingukulude arvutamisel enne 31. detsembri 2017 seisuga andmeid, võib päevisesiseid hindu käsitleda puuduvatena.
16. PRIIPi tehtavate ja direktiivi 2014/65/EL I lisa C jao punktides 4 kuni 10 nimetatud ühte kategooriasse kuuluvaid instrumente hõlmavate tehingutega seotud kulud arvutatakse järgmiselt:
 - a) standardiseeritud instrumentide puhul, millega toimub regulaarne kauplemine (näiteks olulise aktsiaindeksi futuurid), arvutatakse tehingukulud viitega instrumendile endale. Saabumishind määratakse kindlaks instrumendi parima ostu- ja müügihinna keskmine hinnana;
 - b) kui hinna läbipaistvus või regulaarne kauplemine instrumendi endaga lineaarsete kohandatud instrumentide puhul puudub, arvutatakse tehingukulud viitega alusvara(de)le. Saabumishind arvutatakse alusvara(de) hindade alusel, kasutades sobivaid kaalusid, kui alusvarasid on mitu. Kui instrumendiga tehingu tegemise kulu on oluliselt suurem kui alusvaraga tehingu tegemise kulu, tuleb seda tehingukulu arvestuses arvesse võtta;
 - c) mittelineaarsete instrumentide puhul on lubatud arvutada tehingukulusid instrumentide eest makstud või saadud hinna ja instrumendi õiglase väärtuse vahena, lähtudes käesoleva lisa punktides 36 kuni 46 kirjeldatud alustest.
17. Välisvaluutaga seotud kulude arvutamisel peab saabumishind kajastama konsolideeritud hinna põhjendatud hinnangut ega tohi olla lihtsalt ühe vastaspoole või valuutaplatvormi pakutav hind isegi siis, kui on olemas kokkulepe teha kõik valuutatehingud ühe vastaspoolega.
18. Algselt enampakkumisele pandud korraldustega seotud kulude arvutamisel arvutatakse saabumishind parima ostu- ja müügihinna keskmine hinnana vahetult enne enampakkumist.

Teiste varade tehingukulud

19. Käesoleva lisa punktis 9 viitamata varade tehingukulude hindamisel kasutatakse käesoleva lisa punktis 12 esitatud meetodikat ning saabumishind arvutatakse järgmiselt:

a) müügi puhul:

- i) saabumishind arvutatakse vara eelmise sõltumatu hindamise hinnana, mida kohandatakse vajadusel turu arengu suhtes, kasutades sobivat võrdlusindeksit;
- ii) kui eelmise sõltumatu hindamise hind puudub, tuleb tehingukulude hinnang esitada tehinguhinna ning vara õiglase väärtuse hinna vahena enne müüki;

b) ostu puhul:

- i) saabumishind arvutatakse vara eelmise sõltumatu hindamise hinnana, mida kohandatakse vajadusel turu arengu suhtes, kasutades sobivat võrdlusindeksit, kui selline hind on olemas;
- ii) kui eelmise sõltumatu hindamise hind puudub, tuleb tehingukulude hinnang esitada tehinguhinna ning vara õiglase väärtuse hinna vahena enne ostu;

20. Tehingukulu hinnang ei tohi olla väiksem kui tehinguga otseselt seostatavate tegelike tuvastatavate kulude summa.

Uute PRIIPide tehingukulud

21. PRIIPide puhul, mis on tegutsenud vähem kui 3 aastat ja mis investeerivad peamiselt käesoleva lisa punktis 9 osutatud varadesse, võib arvutada tehingukulud kas korrutatades portfelli käibeprognnoosi igas varaklassis kuludega, mis on arvutatud punktis c osutatud meetodi järgi, või tegutsemisperioodil tekkinud tegelike tehingukulude ja standardiseeritud hinnangu keskmisena, lähtudes järgmisest:

- a) suurima kuue kuu kordse puhul PRIIPi tegutsemisajast arvutatakse tehingukulud käesoleva lisa punktides 12 kuni 18 kirjeldatud alustel;
- b) kuni kolme aastani kestva ülejäänud perioodi puhul prognoositakse tehingukulud, korrutatades portfelli käibeprognnoosi igas varaklassis punktis c osutatud meetodi järgi;
- c) kasutatav meetod erineb sõltuvalt varaklassist ja määratakse järgmiselt:
 - i) allpool esitatud tabelis näidatud varaklasside puhul arvutatakse tehingukulud asjaomase varaklassi hinnangulise tehingukulu keskmisena (mis põhineb ostu-müügi noteeringute vahel jagatuna kahega) tavalistes turutingimustes.

Kulu hindamiseks määratakse iga varaklassi jaoks üks või mitu võrdlusindeksit. Seejärel kogutakse alusindeksite ostu-müüginoteeringute keskmised vahed. Kogutavad andmed peavad käsitlema viimase aasta iga kuu kümnennda tööpäeva sulgemisaja ostu-müüginoteeringute vahesid.

Seejärel jagatakse kogutud ostu-müüginoteeringute vahed kahega, et saada hinnanguline tehingukulu igal ajahetkel. Kõnealuste väärtuste keskmine on iga varaklassi hinnanguline tehingukulu tavalistes turutingimustes.

Varaklassid	
Riigivõlakirjad	Riigivõlakirjad ja samalaadsed instrumendid, arenenud turud, reiting AAA-A
	Riigivõlakirjad ja samalaadsed instrumendid, arenenud turud, muu reiting alla A

Varaklassid	
Riigivõlakirjad, arenevad turud (valuuta, mis on vabalt vahetatav või mitte)	Riigivõlakirjad, arenevad turud (valuuta, mis on vabalt vahetatav või mitte)
Investeeringiskõlblikud äriühingu võlakirjad	Investeeringiskõlblikud äriühingu võlakirjad
Muud äriühingu võlakirjad	Suure tootlusega äriühingu võlakirjad

- ii) Allpool esitatud tabelis näidatud varaklasside puhul antakse tehingukulude (sealhulgas otseste ja kaudsete kulude) hinnangud kas võrreldava teabe abil või lisades otseste kulude hinnangud poolele ostu-müügi noteeringute vahest, kasutades punktis i kirjeldatud meetodit.

Varaklassid	
Likviidsus	Rahaturuinstrumentid (selguse huvides ei ole rahaturufondid sellega hõlmatud)
Aktsiad, arenenud turud	Suure turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenenud turud)
	Keskmise turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenenud turud)
	Väikese turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenenud turud)
Aktsiad, arenevad turud	Suure turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenevad turud)
	Keskmise turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenevad turud)
	Väikese turukapitalisatsiooniga äriühingute aktsiad (arenevad turud)
Noteeritud tuletisinstrumentid	Noteeritud tuletisinstrumentid

- iii) Allpool esitatud tabelis näidatud varaklasside puhul on tehingukulu asjaomase varaklassi täheldatud keskmine tehingukulu (mis põhineb ostu-müügi noteeringute vahel jagatuna kahega) tavalistes turutingimustes.

Täheldatud tehingukulu määramisel võib arvesse võtta paneeluuringu tulemusi.

Varaklassid	
Börsiväline	Börsivälised eksootilised optsioonid
	Börsivälised lihtoptsioonid
	Börsivälised intressimäära vahetuslepingud, krediidiriski vahetuslepingud ja samalaadsed lepingud
	Börsivälised vahetuslepingud ja samalaadsed instrumentid (mis ei ole intressimäära vahetuslepingud, krediidiriski vahetuslepingud ja samalaadsed lepingud)
	Börsivälised valuutaforvardid, arenenud turud
	Börsivälised valuutaforvardid, arenevad turud

22. Vähem kui üks aasta tegutsenud PRIIPi portfelli käibeprognosid tuleb teha kooskõlas pakkumisdokumentides avaldatud investeerimis põhimõtetega. Rohkem kui üks aasta tegutsenud PRIIPi portfelli käibeprognosid tuleb teha kooskõlas tegeliku portfelli käibega.
23. Rohkem kui kolm aastat tegutsenud PRIIPide puhul, mis investeerivad peamiselt muudesse varadesse kui käesoleva lisa punktis 9 osutatud varad, peab PRIIPi koostaja hindama tehingukulusid õiglase väärtuse meetodil, kasutades võrreldavaid varasid.

Tootlusega seotud tasud

24. Tootlusega seotud tasude arvutamisel astutakse järgmised sammud:

- a) tasude arvutamine viimast 5 aastat hõlmavate ajalooliste andmete põhjal. Keskmised aastased tootlustasud arvutatakse protsendina;
- b) kui täielik tootlustasude ajalugu ei ole kättesaadav, kuna fond/aktsiaklass on uus või fondi tingimused on tootlustasu kehtestamise tõttu või selle mõne parameetri muutmise tõttu muutunud, kohandatakse eespool kirjeldatud meetodit järgmistega:
 - i) võetakse asjakohane kättesaadav fondi/aktsiaklassi tootlustasude ajalugu;
 - ii) iga aasta kohta, mille andmed puuduvad, hinnatakse fondi/aktsiaklassi tulu ning suhtelise tootlustasu mudeli puhul võetakse arvesse võrdlusaluse määra/minimaalset aktsepteeritavat määra;

uute fondide puhul hinnatakse nende tulu, kasutades võrreldava fondi või võrdlusrühma tulu. Hinnanguline tulu on bruto näitaja, sisaldades kõiki uue fondi tekkivaid kulusid. Seetõttu tuleb kohandada võrdlusrühmade tulusid, lisades asjakohased keskmised kulud kooskõlas uuele fondile kehtivate eeskirjadega. Näiteks erineva tasude struktuuriga uue klassi puhul kohandatakse selle uue klassi tulusid, võttes arvesse olemasoleva klassi kulusid;
 - iii) arvutatakse tasud alates punktis a nõutava prooviperioodi algusest kuni fondi tegelike tootlustasude andmete kättesaadavuse päevani, rakendades eespool nimetatud ajaloolisele seeria suhtes asjakohast algoritmi;
 - iv) koondatakse mõlemad tootlustasude seeriad ühte seeriasse üle kogu punktis a nõutava võrdlusperioodi;
 - v) arvutatakse tootlustasud, kasutades punktis a osutatud meetodit (aastaste tootlustasude keskmine).

Teenitud intressid

25. Teenitud intresside arvutamisel astutakse järgmised sammud:

- a) tasude arvutamine viimast 5 aastat hõlmavate ajalooliste andmete põhjal. Keskmised aastased teenitud intressid arvutatakse protsendina;
- b) kui täielik teenitud intresside ajalugu ei ole kättesaadav, kuna fond/aktsiaklass on uus või fondi tingimused on teenitud intressi kehtestamise tõttu või selle mõne parameetri muutmise tõttu muutunud, kohandatakse eespool kirjeldatud meetodit järgmistega:
 - i) võetakse asjakohane kättesaadav fondi/aktsiaklassi teenitud intresside ajalugu;

— kõigi aastate jaoks, mille kohta andmeid ei ole, koostatakse fondi/aktsiaklassi tulu hinnang,

— uute fondide puhul hinnatakse nende tulu, kasutades võrreldava fondi või võrdlusrühma tulu. Hinnanguline tulu on bruto näitaja, sisaldades kõiki uue fondi tekkivaid kulusid. Seetõttu tuleb kohandada võrdlusrühmade tulusid, lisades asjakohased keskmised kulud kooskõlas uuele fondile kehtivate eeskirjadega. Näiteks erineva tasude struktuuriga uue klassi puhul kohandatakse selle uue klassi tulusid, võttes arvesse olemasoleva klassi kulusid;
 - ii) arvutatakse teenitud intressid alates punktis a nõutava prooviperioodi algusest kuni fondi tegelike teenitud intresside andmete kättesaadavuse päevani, rakendades eespool nimetatud ajaloolisele seeria suhtes asjakohast algoritmi;
 - iii) koondatakse mõlemad teenitud intresside seeriad ühte seeriasse üle kogu punktis a nõutava võrdlusperioodi;
 - iv) arvutatakse teenitud intressid, kasutades punktis a osutatud meetodit (aastaste teenitud intresside keskmine).

26. Kui teenitud intressi kogu investeringu vältel arvesse ei võeta, tuleb kulude koosseisu tabelis lisada teenitud intressi nullnäitajale hoiatus, milles täpsustatakse, et pärast investeringust väljumist makstakse lõplikult tulust välja ainult x %.

II. PRIPide, MIS EI OLE INVESTEERIMISFONDID, KULUD

Avaldatavad kulud

Ühekordsed kulud

27. Ühekordne kulu on sisenemis- või väljumiskulu, mis sisaldab algseid tasusid, komisjonitasusid või muid jaainvestori poolt otse makstavaid või tema maksest või talle makstavatest või võlgnetavatest maksetest maha arvatavaid summasid.
28. Ühekordsed kulud on PRIPi, mis ei ole investeerimisfond, kulud, mis esindavad PRIPi käigushoidmisel tekkivaid vajalikke kulusid, või võimaliku sellega seotud või sellele teenuseid pakkuva osapoole tasu.

Ühekordsed sisenemiskulud ja -tasud

29. Ühekordsete sisenemiskulude hulka kuuluvad muu hulgas järgmised kululiigid, mida võetakse põhiteabedokumendis avaldatavas kulude summas arvesse PRIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid (loetelu ei ole ammendav):
- müügi komisjonitasud;
 - struktureerimiskulud, sealhulgas turutegemise kulud (hinnavahe) ja arvelduskulud;
 - riskide maandamise kulud (tagamaks, et PRIPi koostaja suudab jäljendada struktureeritud toote tuletisinstrumenti komponendi tootlust – nende kulude hulka kuuluvad tehingukulud);
 - õigusnõustamise tasud;
 - kapitalitagatise kulud;
 - emitendile makstav kaudne lisatasu.

Ühekordsed väljumiskulud ja -tasud

30. Ühekordsete väljumiskulude hulka kuuluvad teiste seas järgmised kululiigid, mida võetakse põhiteabedokumendis avaldatavas summas arvesse PRIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid (loetelu ei ole ammendav):
- proportsionaalsed tasud;
 - ostu- ja keskmise noteeringu vahe toote müümisel ning kõik ennetähtaegsel väljumisel kohaldatavad konkreetsete kulud ja trahvid. Ostu- ja keskmise noteeringu vahet hinnatakse seoses kättesaadavusega järelturul, turutingimustega ning toote liigiga. Olukorras, kui PRIPi koostaja (või seotud kolmas isik) on toote ostmiseks järelturul ainus võimalik vastaspool, hindab ta toote õiglasele hinnale lisatavaid väljumiskulusid kooskõlas oma organisatsiooni siseste põhimõtetega;
 - hinnavahelepinguga seotud kulud, näiteks:
 - hinnavahelepingu pakujate komisjonitasud – üldine komisjonitasu või iga toimingu komisjonitasu – näiteks lepingu sõlmimisel või lõpetamisel;
 - hinnavahelepingutega kauplemine, näiteks ostu-müügi noteeringute vahed, päevase ja üleöfinantseerimise kulud, kontode haldustasud ja maksud, mis juba ei sisaldu õiglasel väärtuses.

Korduvkulud

31. Korduvkulud on kõigist jaainvestorile võlgnetavatest maksetest või investeeritud summast regulaarselt maha arvatavad kulud.
32. Korduvkulud sisaldavad PRIPi (mis ei ole investeerimisfond) kantavate kulude kõiki liike, mis esindavad PRIPi käigushoidmisel tekkivaid vajalikke kulusid, või võimaliku PRIPiga seotud või talle teenuseid pakkuva isiku tasu.

33. Allpool on esitatud suunav, kuid mitte ammendav loetelu korduvkulude liikidest, mis nende mahaarvamise või eraldi võtmise juhul tuleb avaldatavas summas arvesse võtta:
- kupongimaksetega seotud kulud;
 - alusvara kulud, kui neid on.

IV lisa punktis 17 osutatud PRIPIde kulud

34. Ühekordsed väljumiskulud ja -tasud on vahetustasud, kliiringutasud ja arveldustasud, kui need on teada.
35. Korduvkulud on riskimaanduskulud, mis tekivad tavalistes turutingimustes ja halvenenud turutingimustes.

PRIPIde (mis ei ole investeerimisfondid) kaudsete kulude arvutamine

36. PRIPIga kaasnevate kaudsete kulude arvutamisel võtab PRIIPi koostaja aluseks emitteerimishinna ning pärast märkimisperioodi toote järelturul ostmiseks saadaoleva hinna.
37. Toote hinna ja õiglase väärtuse vahelist erinevust käsitletakse hinnas sisalduvate kõikide sisenemiskulude hinnanguna. Kui PRIIPi koostajal ei ole võimalik eristada asjakohaseid käesoleva lisa punktis 29 osutatud avaldatavaid kaudseid kulusid, kasutades hinna ja õiglase väärtuse vahelist erinevust, suhtleb ta nende kulude suhtes asjasse puutuva teabe kogumiseks toote erinevate komponentide emitendiga või asjaomase organiga.
38. Õiglase väärtus on hind, mis saadakse vara müügil või makstakse kohustise üleandmisel mõõtmiskuupäeval, hetkel kehtival turutingimustel, tavapärasel tehingus põhiturul (või soodsaimal turul) (st väljumishind), olenemata sellest, kas hind on otseselt jälgitav või määratakse kindlaks muud hindamistehnikat kasutades.
39. Õiglase väärtuse põhimõtted, mis reguleerivad õiglase väärtuse mõõtmist, peavad nägema ette rea eeskirju, hõlmates järgmisi valdkondi:
- juhtimine;
 - õiglase väärtuse arvutamise meetodika.
40. Käesoleva lisa punktis 39 sätestatud eeskirjade eesmärk on määrata kindlaks hindamisprotsess, mis:
- vastab kohaldatavatele raamatupidamisstandarditele seoses õiglase väärtusega;
 - tagab, et PRIPIde sisemised hinnakujundusmudelid oleksid kooskõlas PRIIPi koostaja poolt enda portfelli väärtuse hindamisel kasutatavate meetodite, mudelite ja standarditega hüpoteesi korral, et toode on müügiks saadaval või seda hoitakse kauplemiseks;
 - on sobiv toote keerukuse taseme ning alusvara liigi seisukohast;
 - võtab arvesse emitendi krediidiriski ja ebakindlust alusvara suhtes;
 - määratleb parameetrid aktiivse turu kindlaksmääramiseks, et vältida väära hindamist, mis võiks äärmuslikel juhtudel tuua kaasa vägagi ebatäpsed hinnangud;
 - maksimeerib asjakohaste jälgitavate turu sisendandmete kasutamist ning minimeerib mittejälgitavate sisendandmete kasutamist.
41. Struktureeritud toote õiglase väärtus määratakse kindlaks järgmistel alustel:
- turuhinnad, kui need on teada või tõhusalt kujunenud;
 - organisatsioonisisemised hinnakujundusmudelid, mis kasutavad sisendandmetena turuväärtuseid, mis on tootega kaudselt seotud – tuletatuna sarnaste omadustega toodetest (võrdlev lähenemisviis);
 - organisatsioonisisemised hinnakujundusmudelid, mis põhinevad sisendandmetel, mis ei ole otseselt turuandmetest tuletatud ning mille jaoks tuleb sõnastada hinnangud ja eeldused (mudelipõhine lähenemisviis).
42. Kui õiglast hinda ei ole võimalik turuhindadest tuletada, arvutatakse see hindamismeetodi abil, mis suudab võtta nõuetekohaselt arvesse erinevaid toote väljamakse struktuuri mõjutavaid tegureid, kasutades maksimaalselt turuandmeid.

43. Käesoleva lisa punktis 42 osutatud hindamismeetod peab olenevalt toote keerukusest võtma arvesse järgmist:
- hiljutiste teadlike ja professionaalsete vastaspoolte vahel turutingimustel tehtud tehingute kasutamine;
 - teise sisuliselt samasuguse instrumendi turuhinna kasutamine lähtealusena;
 - sobiva diskonteeritud rahavoogude mudeli kasutamine, milles iga rahavoo tõenäosus määratakse kindlaks sobiva varahinna kujunemise mudeli abil.
44. Märgitavate toodete puhul arvutatakse õiglane väärtus kuupäeval, mil toote tingimused kindlaks määratakse. Kõnealune hindamiskuupäev peab olema märkimisperioodi algusega lähestikku. Pikkade pakkumisperioodide või turu suure volatiilsuse korral tuleb määratleda kuluteabe ajakohastamise kriteerium.
45. Esialgsete tingimuste kasutamise korral kasutatakse kulude arvutamisel toote miinimumtingimusi.
46. Muutuvate märkimishindade kasutamisel määratletakse kindlaks menetlus selle kohta, kuidas muutuva hinnaga märkimise mõju kuludele arvesse võtta ja avaldada.

III. KINDLUSTUSPÕHISTE INVESTEERIMISTOODETE KULUDE LOETELU

Avaldatavad kulud

Ühekordsed kulud

47. Ühekordne kulu on sisenemis- või väljumiskulu, mis sisaldab algseid tasusid, komisjonitasusid või muid jaeinvestori poolt otse makstavaid või tema esimesest maksest või piiratud arvust talle võlgnetavatest maksetest või talle toote tagasivõtmisel või lõpetamisel tehtavast maksest maha arvatavaid summasid.
48. Ühekordsed kulud on kindlustuspõhise investeerimistoote kulud, mis esindavad toote käigushoidmisel tekkivaid vajalikke kulusid, või võimaliku sellega seotud või sellele teenuseid pakkuva osapoole tasu.
49. Ühekordsete kulude hulka kuuluvad teiste seas järgmised sisenemiskulude ja tasude liigid, mida võetakse põhiteabedokumentis avaldatavas kindlustuspõhiste investeerimistoodete kulude summas arvesse (loetelu ei ole ammendav):
- struktureerimis- või turunduskulud;
 - soetamis-, turustamis- ja müügikulud;
 - töötlemise/haldamise kulud (sealhulgas kindlustuskatte haldamise kulud);
 - käesoleva lisa punktis 59 osutatud biomeetriliste riskitasude kuluosa;
 - nõutava kapitali hoidmise kulud (avaldada ette makstav osa selles ulatuses, milles neid võetakse).

Korduvkulud

50. Korduvkulud on regulaarselt kõigist jaeinvestori maksetest või investeeritud summast maha arvatavad maksed või summad, mida ei eraldata kasumijaotusmehhanismi kohaselt jaeinvestorile.
51. Korduvkulud sisaldavad kindlustuspõhise investeerimistoote kõiki kululiike, mis esindavad toote käigushoidmisel tekkivaid vajalikke kulusid, või võimaliku sellega seotud või sellele teenuseid pakkuva osapoole tasu.
52. Allpool on esitatud suunav, kuid mitte ammendav loetelu korduvkulude liikidest, mida tuleb VII lisa tabelis 2 „Muud pidevad kulud“ avaldatavas summas arvesse võtta:
- struktureerimis- või turunduskulud;
 - soetamis-, turustamis- ja müügikulud;
 - töötlemise/haldamise kulud (sealhulgas kindlustuskatte haldamise kulud);
 - käesoleva lisa punktis 59 osutatud biomeetriliste riskitasude kuluosa;
 - muud halduskulud;

- f) nõutava kapitali hoidmise kulud (avaldata korduvkulude osa selles ulatuses, milles neid võetakse);
 - g) kõik summad, mida võetakse investeeritud summast kaudselt, näiteks kindlustusandja investeringute haldamisel tekkivad kulud (hoiustamistasud, uute investeringute kulud jmt);
 - h) kolmandatele osapooltele tehtavad maksed kindlustuspõhisele tootele kuuluvate varade soetamise või võõrandamisega seotud vajalike kulude katmiseks (sealhulgas käesoleva lisa punktides 7 kuni 23 osutatud tehingukulud).
53. Kui kindlustuspõhine investeerimistoodete investeerib osa oma varadest eurofondis või AIFis PRIIPi (mis ei ole eurofond ega AIF) või investeerimistootesse (mis ei ole PRIIP), kohaldatakse vastavalt käesoleva lisa punkti 5 alapunkti l, m või n.

Kindlustuspõhiste investeerimistoodete biomeetrilise riskitasu kulude avaldamine

Biomeetriliste riskitasude hulka kuuluvad kulud

54. Biomeetrilised riskitasud on tasud, mida jaainvestor maksab otse või mis arvatakse maha matemaatilisse eraldisse krediteeritavatest summadest või kindlustuspoliisi osalusboonusest ning mille eesmärk on katta kindlustuskattest tulenevate hüvitisemaksete statistilist riski.
55. Biomeetriliste riskitasude õiglane väärtus on kindlustuskattest tulenevate tulevaste hüvitisemaksete eeldatav hetkeväärtus vastavalt käesoleva lisa punkti 71 alapunktis a osutatud intressimääradele, võttes arvesse järgmist:
- a) parimast hinnangust lähtuvad eeldused nende hüvitisemaksete kohta, mis tuletatakse konkreetse toote koostaja portfelli konkreetsest riskiprofiilist;
 - b) muud kindlustuskattega seotud väljamaksed (allahindlused või biomeetrilise riski tasud, mis makstakse jaainvestoritele tagasi, hüvitisemaksete suurenemine, tulevaste kindlustusmaksete vähendamine jmt), mis tulenevad kasumi jagamise mehhanismidest (õigusaktidest tulenevatest ja/või lepingulistest).
56. Parimast hinnangust lähtuvad eeldused tulevaste kindlustuskattest tehtavate hüvitisemaksete kohta kehtestatakse realistlikult.
57. Eeldatavad tulevased hüvitisemaksed ei sisalda konservatiivsuse marginaale ega kindlustuskatte halduskulusid.
58. Direktiivi 2009/138/EÜ reguleerimisalasse kuuluvate PRIIPi koostajate puhul peavad kõnealused parimast hinnangust lähtuvad eeldused olema kooskõlas vastavate eeldustega, mida kasutatakse kindlustustehniliste eraldiste väärtuse arvutamisel Solvensus II kohases bilansis.
59. Biomeetriliste riskitasude kuluosa on käesoleva lisa punktis 54 osutatud jaainvestorilt võetavate biomeetriliste riskitasude ning käesoleva lisa punktis 55 osutatud biomeetriliste riskitasude õiglase väärtuse vahe.
60. PRIIPi koostaja võib ühekordsete kulude või korduvkulude arvutamisel võtta biomeetrilise riskitasu kuluosa kohal arvesse kogu biomeetrilise riskitasu.

2. OSA

Kulude koondnäitajad ja kulude koondmõju

I. KULUDE KOONDNÄITAJAD

61. PRIIPi kulude koondnäitaja on tulu vähenemine, mis tuleneb käesoleva lisa punktide 70 kuni 72 kohaselt arvatud kogukuludest.
62. Kulude koondnäitaja arvutamisel on käesoleva lisa punktis 72 osutatud avaldatavad kulud kogukulud. Investeerimisfondide puhul on see käesoleva lisa punktides 1 ja 2 osutatud kulude summa, millele liidetakse käesoleva lisa punktides 4 ja 6 osutatud kulud; PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid, välja arvatud IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPid, käesoleva lisa punktides 27 ja 28 osutatud kulude summa, millele liidetakse käesoleva lisa punktides 31 ja 32 osutatud kulud; IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul käesoleva lisa punktides 34 ja 35 osutatud kulude summa; ning kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul võrdub see käesoleva lisa punktides 47 ja 48 osutatud kulude summaga, millele liidetakse käesoleva lisa punktides 50 ja 51 osutatud kulud. Kogukulud sisaldavad vajadusel väljumistrahve.

Ühekordsed kulud ja ühekordsete kulude suhtarvud

63. PRIIPi sisenemis- ja väljumiskulude suhtarv on aastase tulu vähenemine sisenemis- ja väljumiskulude tõttu arvatuna käesoleva lisa punktide 70 kuni 72 kohaselt.
64. Sisenemis- ja väljumiskulude suhtarvu arvutamisel on punktis 72 osutatud avaldatavad kulud investeerimisfondide puhul sisenemis- ja väljumiskulud vastavalt käesoleva lisa punktidele 1 ja 2; PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid (välja arvatud IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPid) sisenemis- ja väljumiskulud vastavalt käesoleva lisa punktidele 27 ja 28; IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul sisenemis- ja väljumiskulud vastavalt punktile 35; ning kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul sisenemis- ja väljumiskulud vastavalt käesoleva lisa punktidele 47 ja 48. Väljumiskulud sisaldavad vajadusel väljumistrahve.

Korduvkulud, portfelli tehingukulude ja kindlustuskulude / teiste korduvkulude suhtarv

65. PRIIPi portfelli tehingukulude, kindlustuskulude ja teiste korduvkulude suhtarv on portfelli aastase tulu vähenemine portfelli tehingukulude ja teiste kulude tõttu arvatuna käesoleva lisa punktide 70 kuni 72 kohaselt.
66. Portfelli tehingukulude suhtarvu ning kindlustuskulude suhtarvu arvutamisel kehtib järgmine:
- portfelli tehingukulu arvutamisel on punktis 72 osutatud avaldatavad kulud investeerimisfondide puhul portfelli tehingukulud vastavalt käesoleva lisa punktidele 7 kuni 23, PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid (välja arvatud IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul), portfelli tehingukulud vastavalt käesoleva lisa punkti 29 alapunktile c ning kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul portfelli tehingukulud vastavalt käesoleva lisa punkti 52 alapunktile h;
 - kindlustuskulude suhtarvu arvutamisel on käesoleva lisa punktis 72 osutatud avaldatavad kulud kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul kindlustuskulud vastavalt käesoleva lisa punktidele 59 ja 60.
67. Teiste korduvkulude suhtarv on aastase tulu vähenemine teiste korduvkulude tõttu, mis arvutatakse käesoleva lisa punkti 61 kohase kulude koondnäitaja ning käesoleva lisa punkti 63 kohase ühekordsete kulude suhtarvu, käesoleva lisa punkti 66 alapunkti a kohase portfelli tehingukulude suhtarvu, käesoleva lisa punkti 66 alapunkti b kohase kindlustuskulude suhtarvu ja käesoleva lisa punkti 68 kohase lisakulude suhtarvu summa vahena.

Lisakulud ja lisakulude suhtarvud (tootlustasude ja teenitud intressi suhtarvud)

68. Tootlustasude suhtarvu arvutamisel on punktis 72 osutatud avaldatavaks kuluks investeerimisfondide puhul portfelli lisakulud vastavalt käesoleva lisa punkti 6 alapunktile a. Teenitud intressi suhtarvu arvutamisel on punktis 72 osutatud avaldatavaks kuluks investeerimisfondide puhul portfelli lisakulud vastavalt käesoleva lisa punkti 6 alapunktile b.
69. VII lisas osutatud „pidevad kulud“, „tootlustasud“ ja „teenitud intress“ on vastavalt käesolevas lisas ja artiklis 5 osutatud „korduvad kulud“, „tootlustasude suhtarv“ ja „teenitud intressi suhtarv“.

Kulude koondnäitaja arvutamine

70. Kulude koondnäitaja arvutatakse erinevusena kahe protsendimäära i ja r vahel, millest r on aastane sisemine tulumäär seoses jaainvestori brutomaksetega ning talle soovitataval hoidmisajal tehtavate eeldatavate hüvitismaksetega, ning i on vastava kuluvaba stsenaariumi aastane sisemine tulumäär.
71. Käesoleva lisa punkti 70 kohane tulevaste hüvitismaksete hinnang põhineb järgmistel eeldustel:
- muudel juhtudel kui IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul arvutatakse PRIIPi aastane sisemine tulumäär, s.o tootlus, rakendades põhiteabedokumendi tootluse stsenaariumide jaotise mõõduka stsenaariumi hindamisel kasutatud meetodikat ja lähtehüpoteesi;
 - hüvitismaksete hinnangud tehakse eeldusel, et kõik käesoleva lisa punkti 62 kohaselt kogukulude hulka kuuluvad kulud arvestatakse maha;

- c) IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul ning eurofondide ja muude fondide kui eurofondid puhul, mille puhul kasutavad PRIIPi koostajad investorile esitatavat põhiteabe dokumenti vastavalt käesoleva määruse artikli 14 lõikele 2, on tootlus 3 %.

72. Käesoleva lisa punktis 70 osutatud kuluvaba stsenaariumi arvutamisel kehtib järgmine:

- a) i arvutamisel vähendatakse kas r arvutamisel saadud jaeinvestori brutomakseid avaldatavate kulude võrra või suurendatakse r arvutamisel saadud projitseeritavaid hüvitisemakseid jaeinvestorile eeldusel, nagu oleks avaldatavate kulude summad täiendavalt investeeritud. Sel juhul on i aastane sisemine tulumäär seoses kõnealuste jaeinvestori poolt ja jaeinvestorile tehtavate kohandatud maksetega;
- b) kui avaldatavaid kulusid on võimalik väljendada protsendina varade väärtusest, võib need käesoleva lisa punkti 72 alapunktis a kirjeldatud arvutuses arvestamata jätta ning lisada selle asemel pärast aastase sisemise tulumäära i protsendile vastava kuluvaba stsenaariumi puhul.

Erinõuded PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid

73. Käesoleva lisa punktis 70 osutatud kuluvaba stsenaariumi arvutamisel PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid, vähendatakse jaeinvestori käesoleva lisa punkti 72 kohase r arvutamisest saadud brutomakseid avaldatavate kulude võrra.

Erinõuded kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul

74. Käesoleva lisa punktides 70 kuni 72 kirjeldatud arvutuste tegemisel eeldatakse kindlustuspõhiste investeerimistoodete puhul, et hoidmisajal ei toimu kindlustuskattest tulenevaid makseid. See tähendab, et kulude koondnäitaja arvutamine põhineb ainult eeldatavatel kapitalihüvitise maksetel.

75. Selles ulatuses, milles korduv- ja ühekordsed kulud on hõlmatud konkreetsete kuludega, mis on fikseeritud osa toote kindlustusmakse arvutusest, põhineb korduv- ja ühekordsete kulude arvutamine kõnealustel konkreetsetel kuludel.

76. Kasumiosaluse puhul kindlustuspõhistes investeerimistoodetes toimitakse järgmiselt:

- a) kindlustuspõhiste investeerimistoodete korduv- ja ühekordsete kulude arvutamisel käsitletakse investeringutulust kasumiosaluse mehhanismide teel saadud jaotamata tulu summasid kuludena;
- b) kui osa kulusid tagastatakse jaeinvestoritele eraldiseisvate kuluboonuste kujul, käsitletakse seda kuluvähendusena, mis vähendab kulude mahaarvamisi, kui:
- i) kuluboonused deklareeritakse teistest osalusboonuse osadest eraldi ning on mõeldud kuluosade tagastamiseks toote lepingutingimuste alusel;
- ii) PRIIPi koostaja suudab usaldusväärsete kindlustus-matemaatiliste meetodite alusel põhjendada, et eeldatavad tulevased kuluboonused on kaetud eeldatavate tulevaste kasumitega, mis tulenevad mõistlikest eeldustest tulevaste kulude kohta.

Suhtarvude arvutamine

Topeltarvestamise vastane põhimõte

77. Kui mõni kululiik kuulub kahe või enama käesolevas lisas osutatud kululiigi alla, arvestatakse seda kululiiki sellel põhinevate näitajate arvestamisel ainult üks kord.

Muud täpsustused

78. Suhtarvud väljendatakse protsentides kahe komakohaga.

79. Suhtarvud arvutatakse vähemalt kord aastas.

80. Suhtarvud peavad põhinema uusimatel kuluarvestustel, mille PRIIPi koostaja on kindlaks määranud. Ilma et see piiraks käesoleva lisa punkti 77 kohaldamist, hinnatakse kulusid põhimõttel „kõik maksud hinna sees“.

Investeeringufondide puhul toimitakse järgmiselt:

- a) iga aktsiaklassi kohta tehakse omaette arvutus, kuid kui kahe või enama klassi osakud kuuluvad samasse nõudeõiguse järku, võib nende kohta teha üheainsa arvutuse;
 - b) fondi puhul, mis on katusfond, käsitletakse käesoleva lisa kohaldamisel iga selle koostisosa või allfondi eraldi, kuid kõik kogu fondile tervikuna omistatavad tasud jaotatakse proportsionaalselt kõigi allfondide vahel sellisel alusel, mis on investorite suhtes õiglane.
81. Muul juhul kui uue PRIIPi esimese arvutuse puhul ning juhul, kui ei ole teisiti ette nähtud, arvutatakse suhtarvud vähemalt kord aastas *ex post* alusel. Kui *ex post* näitaja kasutamist peetakse olulise muutuse tõttu ebasobivaks, võib selle asemel kasutada hinnangut ajani, mil on muutunud kättesaadavaks usaldusväärsed *ex post* näitajad, mis kajastavad selle olulise muudatuse mõju.
82. *Ex post* näitajad peavad põhinema hiljutistel kuluarvutustel, mille PRIIPi koostaja on põhjendatud alustel selleks otstarbeks kindlaks määranud. Näitajad võivad tugineda PRIIPi uusimas aasta- või poolaastaruandes avaldatud tegevusaruandes esitatud kuludel, kui see tegevusaruanne on piisavalt uus. Kui see ei ole piisavalt uus, tuleb selle asemel kasutada võrreldavat arvutust, mis põhineb hilisemal 12-kuulisel perioodil sisse nõutud kuludel.
83. Eelmistel aastatel/perioodidel kohaldatud suhtarve käsitlev teave avaldatakse kohas, mida nimetatakse põhiteabedokumendis üldise lisateabe allikana investoritele, kes seda vajavad.
84. Kui arvesse tuleb võtta investeeringu aluseks olevale eurofondile või AIFile omistatavaid kulusid, kehtib järgmine:
- a) iga aluseks oleva eurofondi või AIFI kulunäitaja arvestatakse proportsionaalselt vastavalt sellele, kui suurt osa PRIIPi varade netoväärtusest see eurofond või AIF asjakohasel kuupäeval (PRIIPi näitajate arvestamise kuupäeval) esindab;
 - b) kõik proportsionaalselt arvestatud näitajad lisatakse investeeriva PRIIPi enda kogukulude näitajale, esitades seeläbi üheainsa kogusumma.

Uute PRIIPide puhul rakendatav arvutusmetoodika

85. *Ex post* andmete asemel kasutatakse kõigi kululiikide arvutamisel hinnanguid. Selliste hinnangute tegemisel kasutatakse asendusnäitajate saamiseks kas võrreldavat PRIIPi või võrdlusrühma.
86. PRIIPide puhul, mis võtavad fikseeritud kõiki kulusid sisaldavat tasu, kasutatakse seda tasu, kui see sisaldab kõiki PRIIPi kulude avaldamise nõuetes esindatud kulusid.
87. PRIIPide puhul, mis määravad võetavale summale ülempiiri, ja tingimusel, et see sisaldab kõiki PRIIPi kulude avaldamise nõuetes esindatud kulusid, kasutatakse selle asemel kõnealust ülempiiri tingimusel, et PRIIPi koostaja võtab kohustuse järgida avaldatud näitajat ning kannab ise sellised kulud, mis tooks muidu kaasa selle ületamise.
88. Kui PRIIPi koostaja arvamusel võiks näitaja väljendamine kahe komakohaga jätta investorite jaoks põhjendamatu mulje täpsusest, piisab selle näitaja väljendamisest ühe komakohaga.
89. PRIIPi koostaja tagab, et hinnangulise näitaja täpsus hoitakse kontrolli all. PRIIPi koostaja määrab kindlaks, millal on asjakohane kasutada hinnangu asemel *ex post* näitajaid; kuid igal juhul vaatab ta hiljemalt 12 kuu möödumisel PRIIPi esmakordsest müügiks pakkumisest mis tahes liikmesriigis hinnangu täpsuse läbi, arvutades näitaja *ex post* alusel.

II. KULUDE KOONDMÕJU

Kõigi PRIIPide puhul kehtivad ühised nõuded

90. Artiklis 5 osutatud tabelid peavad sisaldama märget rahasummana ja protsendina väljendatud kogukulude kohta jaeinvestorite puhul vastavalt 10 000 euro (kõik PRIIPid, välja arvatud regulaarsete maksetega kindlustuspõhised investeerimistooted) või 1 000 euro investeerimisel aastas (regulaarsete maksetega kindlustuspõhised investeerimistooted) erinevate hoidmisaegade puhul, sealhulgas soovitatava hoidmisaja puhul. Näidatavad hoidmisperioodid on need, millele on viidatud IV lisa punktides 14 kuni 16. Kui toote kohta leitakse, et sellel ei ole PRIIPi koostaja või kolmanda isiku edendatavat alternatiivset likviidsusvahendit või kui likviidsusvahendid puuduvad, või IV lisa punktis 17 osutatud PRIIPide puhul, võib esitada kõnealuse märke kulude kohta ainult lõpptähtaja või soovitatava hoidmisaja lõpu seisuga.

91. Kui PRIIPi valuuta ei ole euro, tuleb kasutada käesoleva lisa punktis 90 sätestatutega sarnases suurusjärgus summat, mis jagub täpselt 1 000ga.
 92. Kogukulud peavad hõlmama ühekordseid, korduvaid ja lisakulusid ning vajadusel väljumistrahve.
 93. Väljumistrahve tuleb eristada teistest väljumiskuludest, mida tuleb maksta igal juhul ning mis tuleb seetõttu alati ühekordsete kulude hulka arvestada.
 94. Väljumistrahvide olulisus sõltub investeeringu hoidmisajast ja tootest raha väljavõtmise täpsest hetkest. Väljumistrahvid ei ole asjakohased, kui investeeringut hoitakse soovitatava hoidmisaja vältel.
-

VII LISA

KULUDE ESITAMINE

Tulu vähenemine (*Reduction in yield* – RIY) näitab, millist mõju avaldavad teie makstavad kogukulud investeerimistulule, mida võite saada. Kogukulud võtavad arvesse ühekordseid, pidevaid ja lisakulusid.

Siin näidatud summad on toote enda kumulatiivsed kulud kolme erineva hoidmisaja korral. Need sisaldavad võimalikke ennetähtaegse väljumise trahve. Näitajates eeldatakse, et investeerite [10 000 eurot (VÕI regulaarsete maksetega PRIIPide puhul 1 000 eurot igal aastal)]. Need näitajad on hinnangulised ja võivad tulevikus muutuda.

Tabel 1

Kulud aja jooksul

Käesolevat toodet teile müüv või sel teemal nõu andev isik võib nõuda teilt muid tasusid. Sellisel juhul annab kõnealune isik teile nende kulude kohta teavet ning näitab teile, millist mõju kõik kulud teie investeringule aja jooksul avaldavad.

Investeering [10 000 eurot] Stsenaariumid	Kui võtate raha välja [1] aasta möödumisel	Kui võtate raha välja pärast [soovitavat hoidmisaega/2]	Kui võtate raha välja [soovitava hoidmisaja lõpus]
Kulud kokku	[...] %	[...] %	[...] %
Mõju tulule (RIY) aastas	[...] %	[...] %	[...] %

Tabel 2

Kulude koosseis

Allpool esitatud tabelis on esitatud järgmine:

- erinevate kululiikide mõju investeringu tootlusele igal aastal, mida võite saada soovitatava hoidmisperioodi lõpul;
- erinevate kulukategooriate tähendus.

Käesolev tabel näitab mõju tulule aastas			
Ühekordsed kulud	Sisenemiskulud	[...] %	Investeeringusse sisenemisel makstava kulude mõju. [See on maksimaalne makstav summa, aga võib-olla peate maksuma vähem]. [JA/VÕI kui kulud sisalduvad hinnas, näiteks PRIIPide puhul, mis ei ole investeerimisfondid] Juba hinnas sisalduvate kulude mõju. [See on maksimaalne makstav summa, aga võib-olla peate maksuma vähem]. [Kui turustamiskulud sisalduvad sisenemiskuludes] See sisaldab teie toote turustamiskulusid.
	Väljumiskulud	[...] %	Investeeringust lõpptähtajal väljumise kulude mõju lõpptähtajal.
Pidevad kulud	Portfelli tehingukulud	[...] %	Meie tehtavate toote alusvara müügi- ja ostutehingute kulu mõju.
	Muud jooksvad kulud	[...] %	Nende kulude mõju, mida teeme igal aastal teie investeeringute haldamiseks, ja II jaotises esitatud kulude mõju.
Lisakulud	Tootlusega seotud tasud	[...] %	Tootlusega seotud tasu mõju. Võtame need tasud teie investeeringust, kui toote tootlus ületab oma sihttaseme [y x%].
	Teenitud intressid	[...] %	Teenitud intresside mõju. Võtame selle tasu, kui teie investeeringu tootlus on suurem kui x% [y% suurune makse lõplikust tulust toimub pärast investeeringust väljumist.]

Erinevaid investeerimisvõimalusi pakkuvate PRIIPide puhul kasutavad PRIIPi koostajad kulude kirjeldamiseks käesoleva lisa tabelit 1 ja tabelit 2, esitades vastavalt vajadusele iga tabeli iga näitaja kohta kulude vahemiku.